

بررسی پتانسیل‌های صادراتی ایران به کشور

یونان

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

مرداد ماه ۱۳۹۷

- مروری بر شاخص‌های اقتصادی یونان
- بررسی صادرات ایران به یونان
- شناسایی نیازهای وارداتی یونان
- زمینه‌های توسعه صادرات ایران به یونان

پیشگفتار

امروزه، تجارت بین الملل به عنوان یکی از مهم ترین عوامل توسعه و رشد اقتصادی کشورها از طریق افزایش فرصت های تجاری و سرمایه گذاری محسوب می شود. پیوستن به زنجیره ارزش جهانی و توسعه صادرات در کشورهای در حال توسعه زمینه بهبود رقابت پذیری را در این کشورها فراهم می کند و افزایش ارزش افزوده محصولات، سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه، سرمایه گذاری مستقیم خارجی و ایجاد فرصت های شغلی را به همراه خواهد داشت. در ایران نیز اهمیت توسعه صادرات غیرنفتی لزوم دسترسی به بازارهای خارجی را بیش از پیش آشکار می سازد. در این راستا، معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران بر آن شده تا پتانسیل های صادراتی ایران را در زمینه نیازهای عمده وارداتی به سایر کشورها مورد بررسی قرار دهد. گزارش پیش رو، نتیجه بررسی نیازهای عمده وارداتی کشور یونان و واکاری زمینه صادراتی آنها در ایران است که نهایتاً به فهرستی از کالاها بر اساس کد تعرفه شش رقمی منتج می شود که امید است در جهت افزایش آگاهی فعالان این حوزه مفید واقع شود.

فهرست مطالب

۴	 مقدمه
۵	 ۱- معرفی کشور یونان
۵	 ۲- اقتصاد یونان
۵	 ۱-۲- رشد اقتصادی
۵	 ۲-۲- سرانه تولید ناخالص داخلی
۶	 ۳-۲- تورم
۶	 ۴-۲- بیکاری
۷	 ۵-۲- نسبت تجارت به GDP
۸	 ۶-۲- ترکیب واردات و صادرات کالا
۱۰	 ۷-۲- ترکیب واردات و صادرات خدمات تجاری
۱۱	 ۹-۲- رتبه در مهمترین شاخص های جهانی
۱۳	 ۳- تجارت کالا در یونان
۱۳	 ۱-۳- روند تجارت کالا
۱۳	 ۲-۳- شرکای تجاری
۱۴	 ۳-۳- تجارت به تفکیک گروه کالایی
۱۹	 ۴-۳- روابط تجاری با ایران
۲۱	 ۵-۳- گروه های کالایی عمده صادرات ایران به یونان
۲۳	 ۶-۳- پتانسیل های صادراتی ایران به یونان
۳۵	 ۴- تجارت خدمات یونان
۳۵	 ۱-۴- تجارت خدمات به تفکیک بخش ها
۳۷	 ۵- بررسی وضعیت صنعت کشور یونان
۴۰	 منابع

مقدمه

یونان کشوری در جنوب شرقی اروپا و جنوب شبه جزیره بالکان و یکی از اعضای اتحادیه اروپا است. این کشور از شمال با آلبانی، مقدونیه و بلغارستان و از شرق با ترکیه دارای مرز مشترک زمینی است. یونان در سال ۱۹۹۵ به عضویت سازمان تجارت جهانی درآمد و با جمعیت حدود ۱۰.۸ میلیون نفری، سهمی حدود ۰.۳۲ درصدی از ارزش واردات کالایی جهان را به خود اختصاص داده است. بنابراین می‌توان گفت یونان بازار مصرف بالقوه‌ای برای کالاهای غیرنفتی است که طبق آمارهای مرکز تجارت بین‌المللی، ایران ۲.۵ درصد از سهم ارزشی بازار این کشور را در سال ۲۰۱۷ در اختیار داشته است. این موضوع لزوم بررسی دقیق‌تر نیازهای وارداتی یونان و شناسایی پتانسیل‌های صادراتی ایران در آن‌ها را بیش از پیش آشکار می‌سازد. لذا در این گزارش، ضمن مرور مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی کشور یونان، وضعیت صادرات ایران به این کشور و زمینه‌های توسعه صادرات به یونان به تفکیک گروه‌های کالایی مورد بررسی قرار می‌گیرند. شایان ذکر است اطلاعات آماری این گزارش در خرداد ماه سال ۱۳۹۷ (حدوداً ماه مه ۲۰۱۸) از اطلاعات گمرک ج.ا.ا، مرکز تجارت بین‌المللی (ITC)^۱ و سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO)^۲ استخراج شده‌است.

^۱ International Trade Center

^۲ United Nations Industrial Development Organization

۱- معرفی کشور یونان

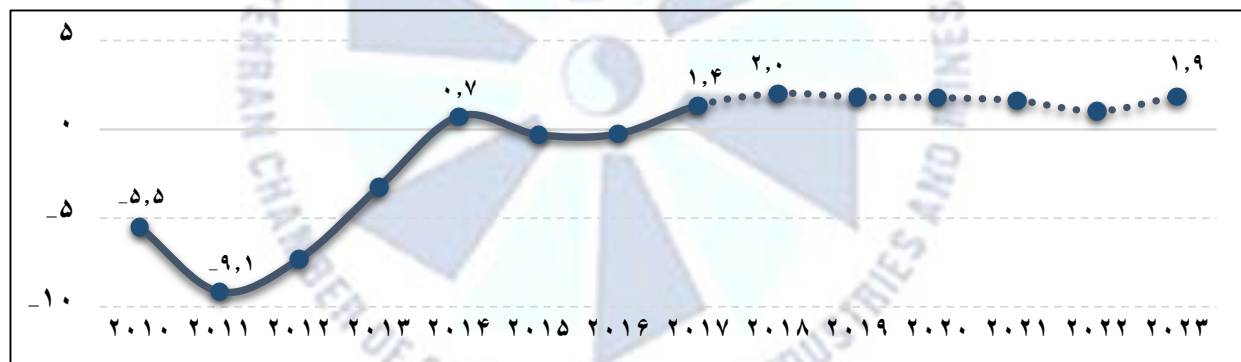
یونان کشوری در جنوب شرقی اروپا و جنوب شبه جزیره بالکان است که از شمال با آلبانی، مقدونیه و بلغارستان و از شرق با ترکیه دارای مرز مشترک زمینی است. با توجه به آمارهای بانک جهانی، مساحت یونان در سال ۲۰۱۷ حدود ۱۲۹ هزار کیلومتر مربع بوده که جمعیتی حدود ۱۰٫۸ میلیون نفر را در خود جای داده است. یونان در ژانویه سال ۱۹۹۵ به الحاق سازمان تجارت جهانی درآمد و در سال ۱۹۸۱ به اتحادیه اروپا پیوسته است.

۲- اقتصاد یونان

۱-۲- رشد اقتصادی

براساس اطلاعات بانک جهانی، اقتصاد یونان طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ شرایط رکودی شدیدی را تجربه کرده است. البته در سال ۲۰۱۴ اقتصاد این کشور به رشد مثبت (اگرچه ناچیز) دست یافته، اما در دو سال بعد مجدداً نرخ رشد اقتصادی این کشور منفی شده است (نمودار ۱). با این اوصاف، یونان توانسته در سال ۲۰۱۷ نرخ رشد اقتصادی ۱٫۴ درصدی را رقم بزند و انتظار می رود در سال ۲۰۱۸ این نرخ به ۲ درصد برسد و تا سال ۲۰۲۳ تغییر چندانی را تجربه نکند و مثبت بماند.

نمودار ۱- روند رشد اقتصادی واقعی یونان و پیش بینی آن طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳- درصد

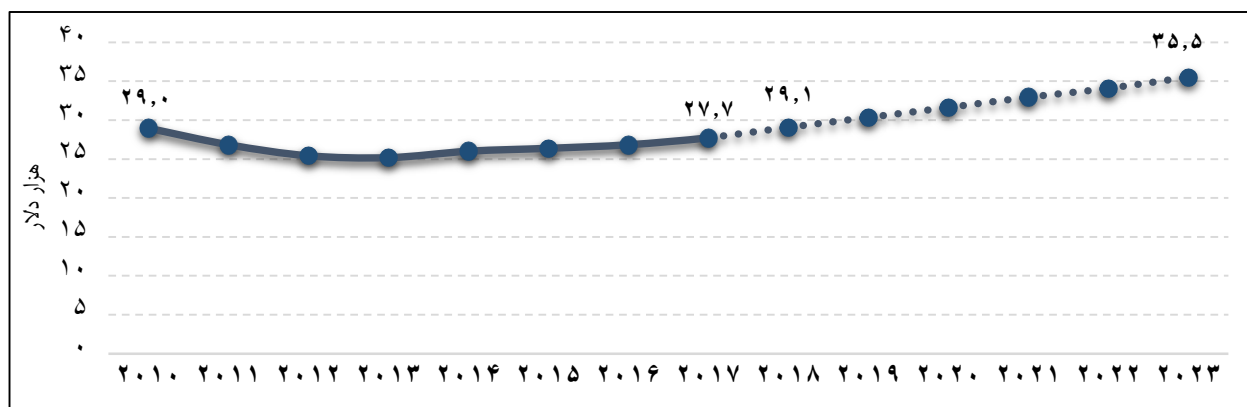

منبع: صندوق بین المللی پول

۲-۲- سرانه تولید ناخالص داخلی

طبق طبقه بندی بانک جهانی، یونان جزو کشورهای با درآمد بالا محسوب می شود. براساس آمارهای صندوق بین المللی پول، سرانه تولید ناخالص داخلی یونان در سال ۲۰۱۰ معادل ۲۹ هزار دلار بوده و در سال ۲۰۱۷ به ۲۸ هزار دلار رسیده است. طبق پیش بینی ها انتظار می رود از سال ۲۰۱۷ تا سال ۲۰۲۲ هر ساله سرانه تولید ناخالص داخلی این کشور روند صعودی را طی کند و در سال ۲۰۲۳ به ۳۵٫۵ هزار دلار برسد (نمودار ۲).

نمودار ۲- روند سرانه تولید ناخالص داخلی یونان طی سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲ به قیمت جاری - PPP

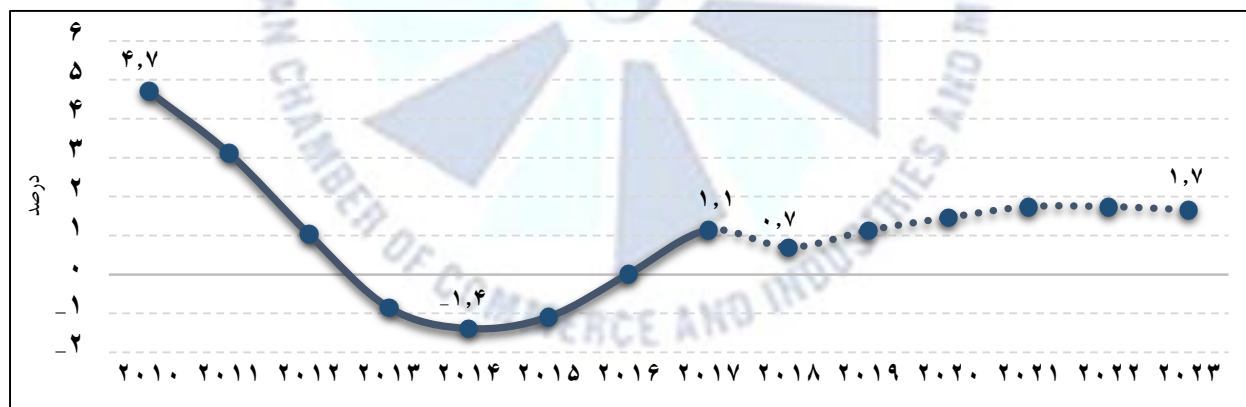

منبع: صندوق بین المللی پول

۲-۳- تورم

طبق آمارهای صندوق بین المللی پول، نرخ تورم در یونان در سال ۲۰۱۰ معادل ۴,۷ درصد رقم خورده است. این نرخ در سال های پس از آن با روند کاهشی همراه بوده و حتی در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ به سطح منفی نیز رسیده است. در سال ۲۰۱۶ نرخ تورم یونان تقریباً نزدیک به صفر و در سال ۲۰۱۷ معادل ۱,۱ درصد رقم خورده است. طبق پیش بینی های صندوق بین المللی پول، انتظار می رود که نرخ تورم یونان در سال های آتی مثبت باشد و در سال ۲۰۲۳ معادل ۱,۷ درصد رقم بخورد (نمودار ۳).

نمودار ۳- نرخ تورم یونان و پیش بینی آن طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳

منبع: صندوق بین المللی پول

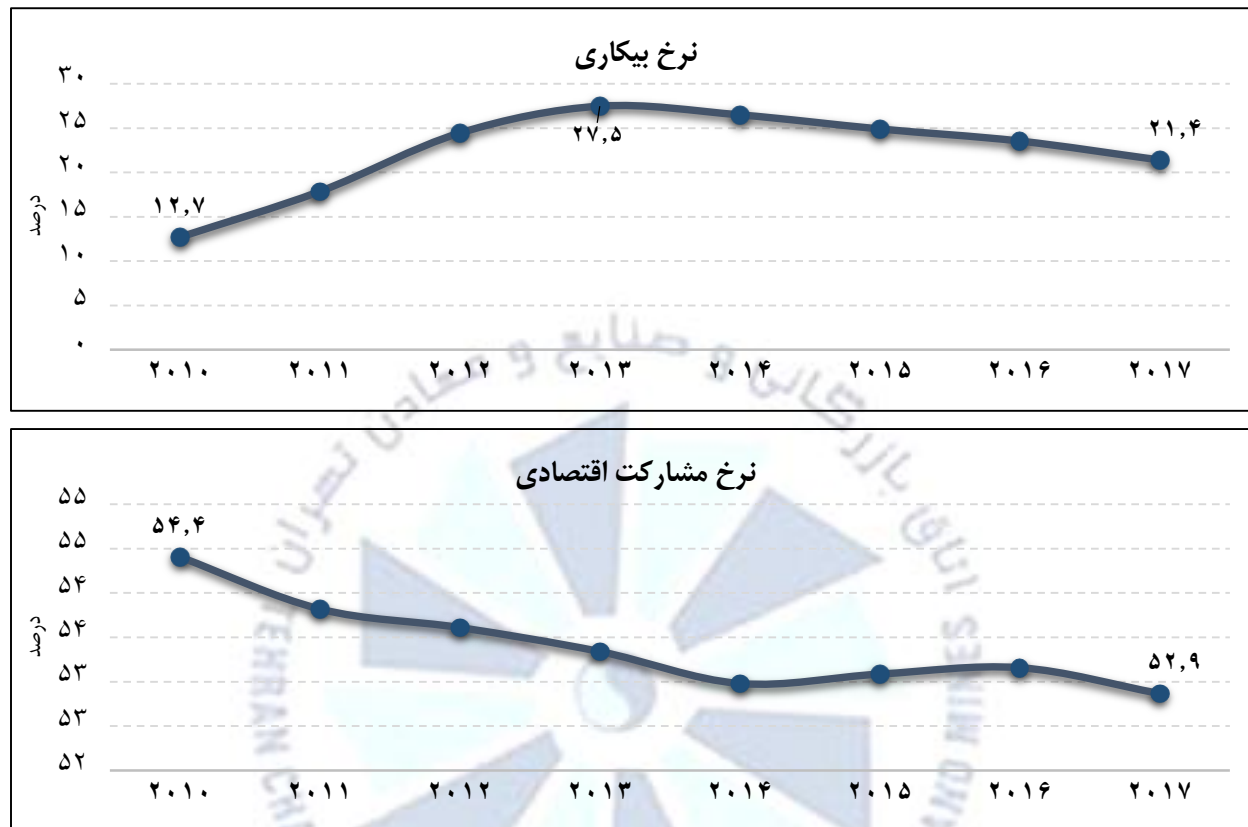
۲-۴- بیکاری

طبق آمارهای بانک جهانی نرخ بیکاری یونان طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ نسبتاً در سطح بالایی قرار داشته است. در سال ۲۰۱۰ نرخ بیکاری در یونان معادل ۱۲,۷ درصد بوده که با روند افزایشی آن در سال های بعد، به ۲۷,۵ درصد در سال ۲۰۱۳ رسیده است. با این حال، پس از آن نرخ بیکاری این کشور تا حدودی روند کاهشی را طی کرده و در سال ۲۰۱۷ به ۲۱,۴

معاونت بررسی های اقتصادی

درصد رسیده است. نرخ مشارکت اقتصادی در این کشور نیز از ۵۴,۴ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۵۲,۹ درصد در سال ۲۰۱۷ رسیده است (نمودار ۴).

نمودار ۴- نرخ بیکاری و نرخ مشارکت اقتصادی نیروی کار یونان طی سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ (درصد)

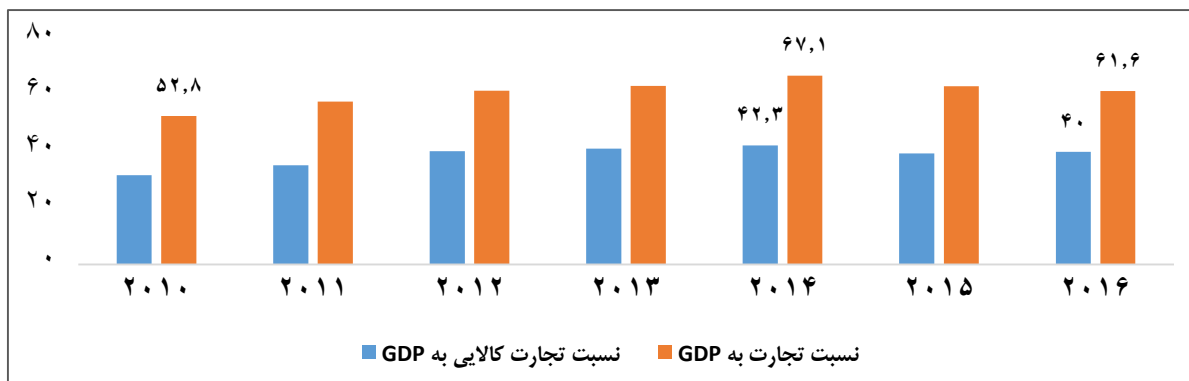

منبع: بانک جهانی

۲-۵- نسبت تجارت به GDP در یونان

نمودار ۵ نسبت تجارت (مجموع صادرات و واردات) به تولید ناخالص داخلی یونان را نشان می‌دهد. براساس این نمودار، همواره نسبت تجارت به تولید ناخالص داخلی یونان در سطح تقریباً بالایی قرار داشته است. طی سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ نسبت تجارت و تجارت کالایی یونان به تولید ناخالص داخلی این کشور تقریباً بدون تغییر بوده است. بیشترین نسبت تجارت یونان به تولید ناخالص داخلی این کشور مربوط به سال ۲۰۱۴ و معادل ۶۷,۱ درصد بوده است. از این مقدار ۴۲,۳ واحد درصد آن مربوط به تجارت کالایی بوده است (نمودار ۲).

نمودار ۵- مقایسه نسبت تجارت به تولید ناخالص داخلی یونان-درصد

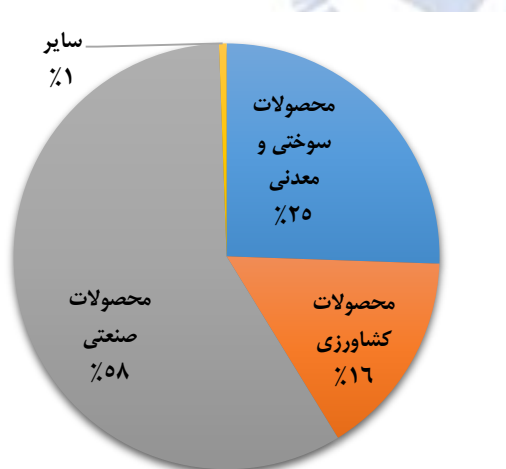
منبع: بانک جهانی

۲-۶- ترکیب واردات و صادرات کالا در یونان

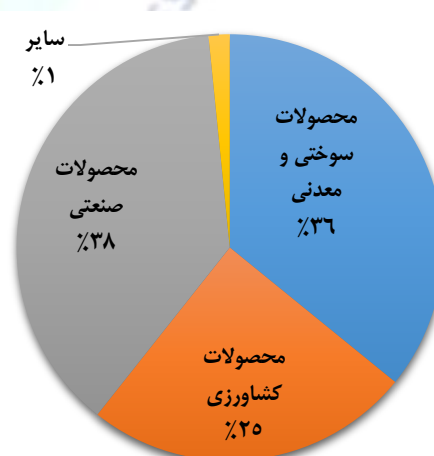
براساس آمارهای سازمان تجارت جهانی، در سال ۲۰۱۶، کل صادرات کالایی یونان معادل ۲۸ میلیارد دلار بوده است. در سال ۲۰۱۶ سهم محصولات صنعتی از صادرات کالایی یونان ۳۸٪، سهم محصولات سوختی و معدنی ۳۶٪، و سهم محصولات کشاورزی ۲۵٪ بوده است (نمودار ۶).

در ارتباط با واردات نیز در سال ۲۰۱۶ یونان حدود ۴۹ میلیارد دلار کالا وارد کرده است. محصولات صنعتی بیشترین سهم را از واردات یونان در سال ۲۰۱۶ به خود اختصاص می‌دهد. در این سال، سهمی حدود ۵۸ درصد از ارزش کل واردات کالایی یونان به محصولات صنعتی، ۲۵ درصد به محصولات سوختی و معدنی و ۱۶ درصد به محصولات کشاورزی مربوط می‌شود (نمودار ۷).

نمودار ۷- ترکیب واردات کالا در یونان- ۲۰۱۶

نمودار ۶- ترکیب صادرات کالا در یونان- ۲۰۱۶

منبع: سازمان تجارت جهانی

معاونت بررسی های اقتصادی

در بخش کشاورزی، بیشترین ارزش صادرات یونان به روغن زیتون و بیشترین ارزش واردات این کشور نیز به گوشت خوک و پنیر و کشک اختصاص داشته است (جدول ۱).

در بخش غیر کشاورزی نیز روغن های نفتی و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری بیشترین سهم از ارزش صادرات و نفت خام بیشترین سهم از ارزش واردات یونان را در سال ۲۰۱۶ داشته است (جدول ۲).

جدول ۱- عمده کالاهای کشاورزی صادراتی و وارداتی کشور یونان-۲۰۱۶-میلیون دلار

ارزش ۲۰۱۶	کد تعرفه	کالاهای عمده وارداتی	ارزش ۲۰۱۶	کد تعرفه	کالاهای عمده صادراتی
۴۶۵	HS۰۲۰۳	گوشت از نوع خوک، تازه، سرد کرده یا منجمد	۶۴۶	HS۱۵۰۹	روغن زیتون و اجزای آن
۴۳۷	HS۰۴۰۶	پنیر و کشک	۴۵۷	HS۲۰۰۵	سایر سبزیجات آماده و محفوظ شده، یخ نزده
۴۱۹	HS۰۲۰۱	گوشت حیوانات از نوع گاو	۴۴۵	HS۰۴۰۶	پنیر و کشک
۲۸۰	HS۰۹۰۱	قهوه، حتی بوداده یا کافئین گرفته شده	۳۴۴	HS۵۲۰۱	پنبه، حلاجی نشده یا شانه نزده
۲۱۹	HS۱۰۰۱	گندم و مخلوط گندم	۳۳۶	HS۲۴۰۲	سیگار برگ

منبع: سازمان تجارت جهانی

جدول ۲- عمده کالاهای غیر کشاورزی صادراتی و وارداتی کشور یونان-۲۰۱۶-میلیون دلار

ارزش ۲۰۱۶	کد تعرفه	کالاهای عمده وارداتی	ارزش ۲۰۱۶	کد تعرفه	کالاهای عمده صادراتی
۶۹۰۷	HS۲۷۰۹	نفت خام	۷۲۷۴	HS۲۷۱۰	روغن های نفتی و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری
۲۵۸۴	HS۲۷۱۰	روغن های نفتی و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری	۱۰۶۴	HS۳۰۰۴	داروها به مقدار معین
۲۳۴۹	HS۳۰۰۴	داروها به مقدار معین	۶۱۰	HS۷۶۰۶	صفحه، ورق و نوار آلومینیوم
۲۰۵۹	HS۸۹۰۱	کشتی های مسافری، قایق های تفریحی عمومی	۵۷۸	HS۸۴۷۱	ماشین های خودپرداز داده پرداز
۱۱۶۵	HS۸۷۰۳	اتومبیل های سواری و سایر وسایل نقلیه موتوری	۵۶۱	HS۰۳۰۲	ماهی، تازه یا سرد کرده

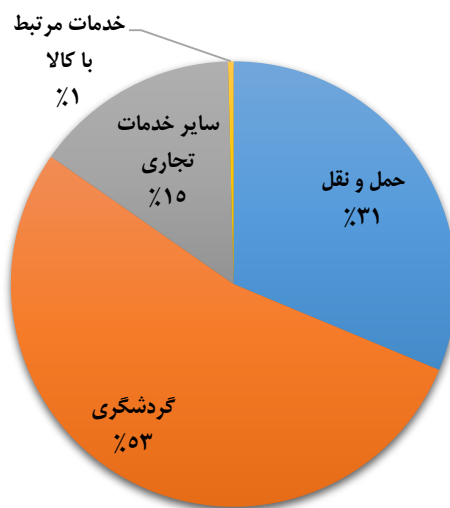
منبع: سازمان تجارت جهانی

۲-۷- ترکیب واردات و صادرات خدمات تجاری

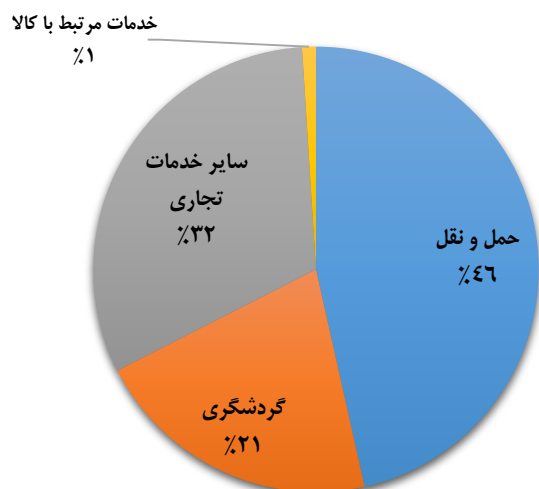
براساس آمارهای سازمان تجارت جهانی، بخش عمده‌ای از تجارت خدمات یونان مربوط به خدمات تجاری^۳ می‌شود. در سال ۲۰۱۶ ارزش صادرات خدمات تجاری یونان معادل ۲۷٫۶ میلیارد دلار و ارزش واردات خدمات تجاری این کشور حدود ۱۰٫۶ میلیارد دلار بوده است. طی این سال، سهم یونان از کل صادرات خدمات جهان معادل ۰٫۵۷ درصد و از کل واردات جهان نیز حدود ۰٫۲۳ درصد بوده است.

بیشترین سهم از صادرات و واردات خدمات تجاری یونان به ترتیب به گردشگری و حمل و نقل اختصاص داشته است (نمودار ۸ و ۹).

نمودار ۸- ترکیب صادرات خدمات تجاری در یونان- ۲۰۱۶

نمودار ۹- ترکیب واردات خدمات تجاری در یونان- ۲۰۱۶

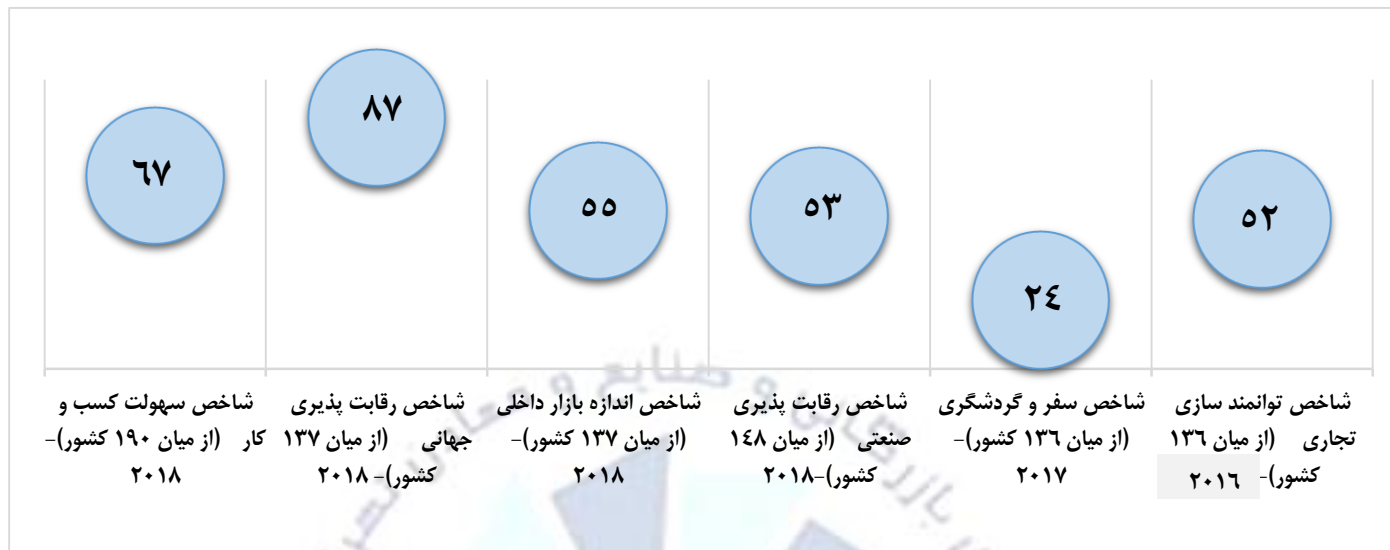

منبع: سازمان تجارت جهانی

^۳ خدمات تجاری شامل همه بخش‌های خدماتی به غیر از کالاها و خدمات دولتی می‌شود. زیربخش‌های خدمات تجاری شامل گردشگری، حمل‌ونقل، خدمات مرتبط با کالا و سایر خدمات تجاری می‌شود. زیربخش‌های سایر خدمات تجاری، عبارتند از ساخت‌وساز، خدمات بیمه و بازنشستگی، خدمات مالی، عوارض استفاده از مالکیت معنوی، خدمات اطلاعات و ارتباطات، سایر خدمات کسب و کار و خدمات شخصی و فرهنگی و تفریحی.

۹-۲- رتبه یونان در مهم ترین شاخص های جهانی

نمودار ۱۰- رتبه یونان در برخی شاخص های منتخب جهانی

* سال های عنوان شده در زیر شاخص ها مربوط به سال انتشار گزارش مربوطه است.

منابع: بانک جهانی، مجمع جهانی اقتصاد، سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (یونیدو)

شاخص سهولت انجام کسب و کار^۴ بانک جهانی

شاخص سهولت انجام کسب و کار شاخصی است که توسط بانک جهانی تعریف شده و رتبه پایین تر هر کشور در این شاخص، نشان می دهد که آن کشور محیط نظارتی کاراتری برای شروع و بهره برداری یک بنگاه محلی دارد. بانک جهانی هر ساله ۱۹۰ کشور جهان را براساس این شاخص رتبه بندی می کند. این شاخص از چند نماگر از جمله «شروع کسب و کار»، «شرایط اخذ مجوز ساخت»، «دسترسی به برق»، «دسترسی به اعتبارات»، «ثبت مالکیت»، «اجرای قراردادها»، «سهولت پرداخت مالیات»، «اخذ اعتبارات»، «تجارت فرامرزی»، «حمایت از سرمایه گذاران خرد» و «ورشکستگی و پرداخت دیون» تشکیل شده است.

یونان در گزارش سال ۲۰۱۸ بانک جهانی، رتبه ۶۷ را از بین ۱۹۰ کشور کسب کرده است و نسبت به جایگاه سال ۲۰۱۷ شش رتبه تنزل داشته است.

یکی از نماگرهای شاخص سهولت کسب و کار که وضعیت یک کشور را در بخش تجارت نشان می دهد، نماگر «تجارت فرامرزی» است. این نماگر زمان و هزینه صادرات و واردات را در کشورهای مختلف برآورد می کند. در آخرین گزارش بانک

^۴ Ease of doing business index

معاونت بررسی های اقتصادی

جهانی (۲۰۱۸)، یونان در نماگر تجارت فرامرزی رتبه ۲۹ را کسب کرده است (جدول ۶). شاخص تجارت فرامرزی در یونان در سال ۲۰۱۸ نسبت به سال ۲۰۱۷ بدون تغییر بوده است.

جدول ۶ - مقایسه جایگاه یونان و ایران در شاخص تسهیل کسب و کار و نماگر تجارت فرامرزی مربوط به آن (از میان ۱۹۰ کشور) - ۲۰۱۸

نماگر تجارت فرامرزی								رتبه	رتبه شاخص سهولت کسب و کار	نام کشور			
صادرات				واردات									
هزینه (دلار)		زمان (ساعت)		هزینه (دلار)		زمان (ساعت)							
انطباق مرزی	انطباق اسنادی	انطباق مرزی	انطباق اسنادی	انطباق مرزی	انطباق اسنادی	انطباق مرزی	انطباق اسنادی	رتبه					
۳۰	۳۰۰	۱	۲۴	۰	۰	۰	۱				۲۹	۶۷	یونان
۵۶۵	۱۲۵	۱۰۱	۱۲۰	۶۶۰	۱۹۷	۱۴۱	۱۹۲				۱۶۶	۱۲۴	ایران

منبع: بانک جهانی

اسناد مورد نیاز برای تجارت در کشور یونان

مطابق آمار بانک جهانی تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات در کشور یونان ۶ سند و برای واردات در این کشور ۸ سند است. در جداول ۷ و ۸، این اسناد برای یونان و ایران قابل مشاهده است:

جدول ۷- اسناد مورد نیاز برای تجارت در یونان

اسناد واردات	اسناد صادرات
فاکتور تجاری	فاکتور تجاری
سیستم Intrastat	فهرست عدل بندی
فهرست عدل بندی	سیستم Intrastat
بارنامه CMR	بارنامه
-	گواهی SOLAS

منبع: بانک جهانی

جدول ۸- اسناد مورد نیاز برای تجارت در ایران

اسناد واردات	اسناد صادرات
بارنامه	لیست بسته بندی کالا
سیاهه تجاری	سیاهه کالا
لیست بسته بندی کالا	گواهی بیمه
گواهینامه مبدا	اعلامیه صادرات گمرکی
گواهی استاندارد فنی	مجوز صادرات
مجوز واردات	گواهینامه مبدا
گزارش بازرسی	رسید انبار گمرک
گواهی بیمه	گواهی بازرسی
اعلامیه واردات گمرکی	بارنامه

معاونت بررسی های اقتصادی

اسناد واردات	اسناد صادرات
رسید انبار گمرک	-
سفارش حمل بار	-

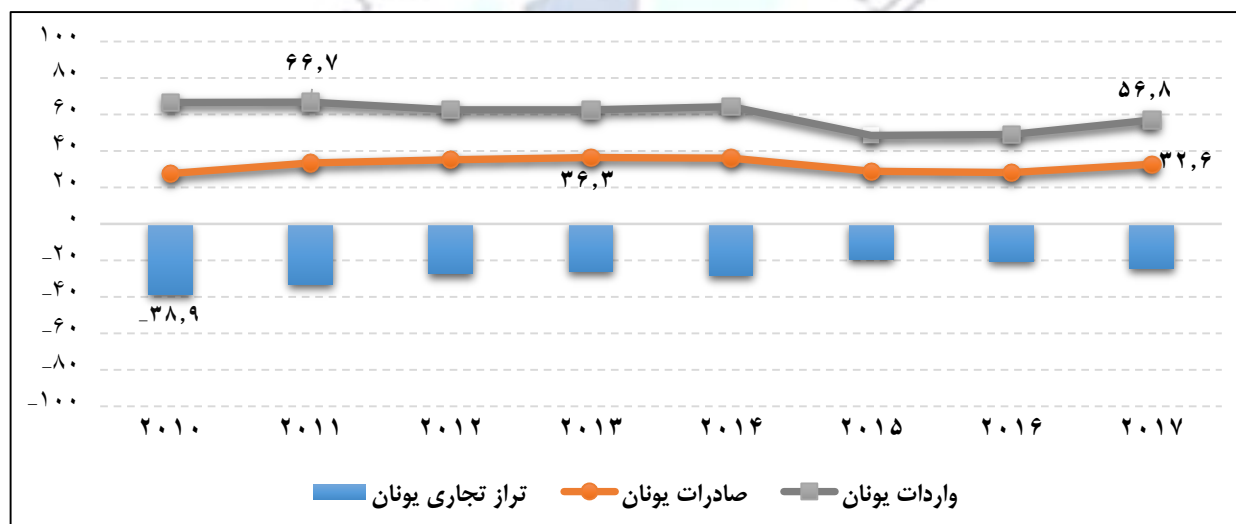
منبع: بانک جهانی

۳- تجارت کالا در یونان

۳-۱- روند تجارت کالا در یونان

طبق آمارهای مرکز تجارت بین‌المللی، یونان در سال ۲۰۱۷ معادل ۳۲٫۶ میلیارد دلار صادرات کالایی و معادل ۵۶٫۸ میلیارد دلار واردات کالایی داشته است. طی سال‌های مورد بررسی، تراز تجاری یونان همواره منفی بوده است. بیشترین کسری تراز تجاری یونان نیز مربوط به سال ۲۰۱۰ و معادل ۳۸٫۹ میلیارد دلار بوده است. طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ بیشترین ارزش صادرات یونان مربوط به سال ۲۰۱۳ بوده و بیشترین ارزش واردات یونان نیز به سال ۲۰۱۱ اختصاص داشته است.

نمودار ۱۱- روند صادرات، واردات و تراز تجاری کشور یونان - میلیارد دلار

منبع: مرکز تجارت بین‌المللی - تاریخ استخراج داده‌ها: مه ۲۰۱۸

۳-۲- شرکای تجاری یونان

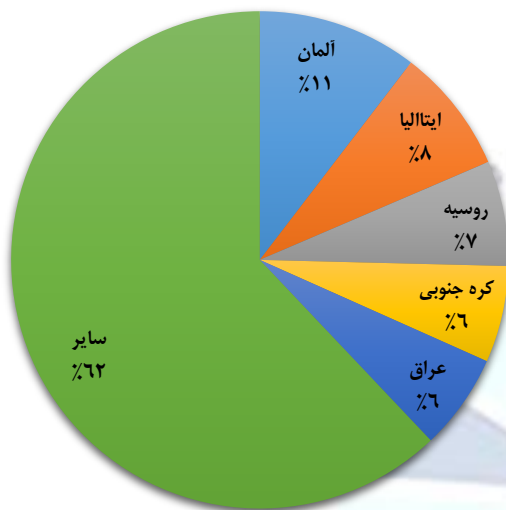
در سال ۲۰۱۷ بیشترین ارزش واردات یونان از آلمان (۱۱٪) صورت گرفته است. ایتالیا، روسیه، کره جنوبی و عراق در رده‌های پس از آن قرار دارند. این ۵ کشور در مجموع، ۳۷٫۹ درصد از ارزش کل واردات یونان در سال ۲۰۱۷ را به خود اختصاص داده‌اند.

در این سال، بیشترین صادرات یونان نیز به ایتالیا (۱۱٪) انجام شده است. پس از آن آلمان، ترکیه، قبرس و بلغارستان بیشترین سهم از ارزش صادرات این کشور را از آن خود کرده‌اند. سهم این ۵ کشور از ارزش کل صادرات یونان در سال ۲۰۱۷ حدود ۳۵٫۹ درصد بوده است.

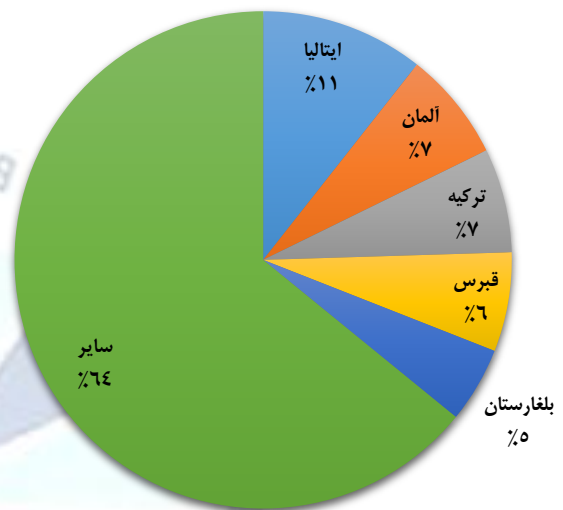
معاونت بررسی های اقتصادی

در بین شرکای تجاری یونان در سال ۲۰۱۷، ایران سیزدهمین مبدا عمده وارداتی یونان بوده و در این سال حدود ۲,۶ درصد از ارزش کل واردات یونان را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۱۳- مبادی عمده وارداتی یونان
(سهم از کل ارزش واردات) - ۲۰۱۷

نمودار ۱۲- مقاصد عمده صادراتی یونان
(سهم از کل ارزش صادرات) - ۲۰۱۷

منبع: مرکز تجارت بین‌المللی - تاریخ استخراج داده‌ها: مه ۲۰۱۸

۳-۳- تجارت یونان به تفکیک گروه کالایی

با توجه به آمارهای مرکز تجارت بین‌المللی، در بین گروه‌های کالایی، بیشترین صادرات یونان در سال ۲۰۱۷ مربوط به «فرآورده‌های نفتی» بوده است. صادرات یونان در این گروه کالایی در سال ۲۰۱۷ حدود ۹,۸ میلیارد دلار بوده که سهمی معادل ۳۰ درصد از ارزش کل صادرات یونان در این سال را از آن خود کرده است. پس از این محصول، بیشترین ارزش صادرات یونان به «انواع راکتورها و ماشین‌آلات صنعتی» و «آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم» اختصاص داشته که به ترتیب سهم‌های ۸,۲ درصد و ۵,۶ درصد از ارزش صادرات یونان را در سال ۲۰۱۷ داشته‌اند.

نمودار ۱۴ فهرست ۲۰ گروه کالایی عمده صادراتی یونان در سال ۲۰۱۷ را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که این ۲۰ گروه کالایی سهمی قریب به ۸۳,۴ درصد از ارزش صادرات یونان را در این سال داشته‌اند.

در بخش واردات نیز بیشترین ارزش واردات یونان به گروه کالایی «فرآورده‌های نفتی» اختصاص داشته است. ارزش واردات یونان از این گروه کالایی در سال ۲۰۱۷ معادل ۱۳,۳ میلیارد دلار بوده که سهم ۲۳,۴ درصدی از ارزش کل واردات یونان

معاونت بررسی های اقتصادی

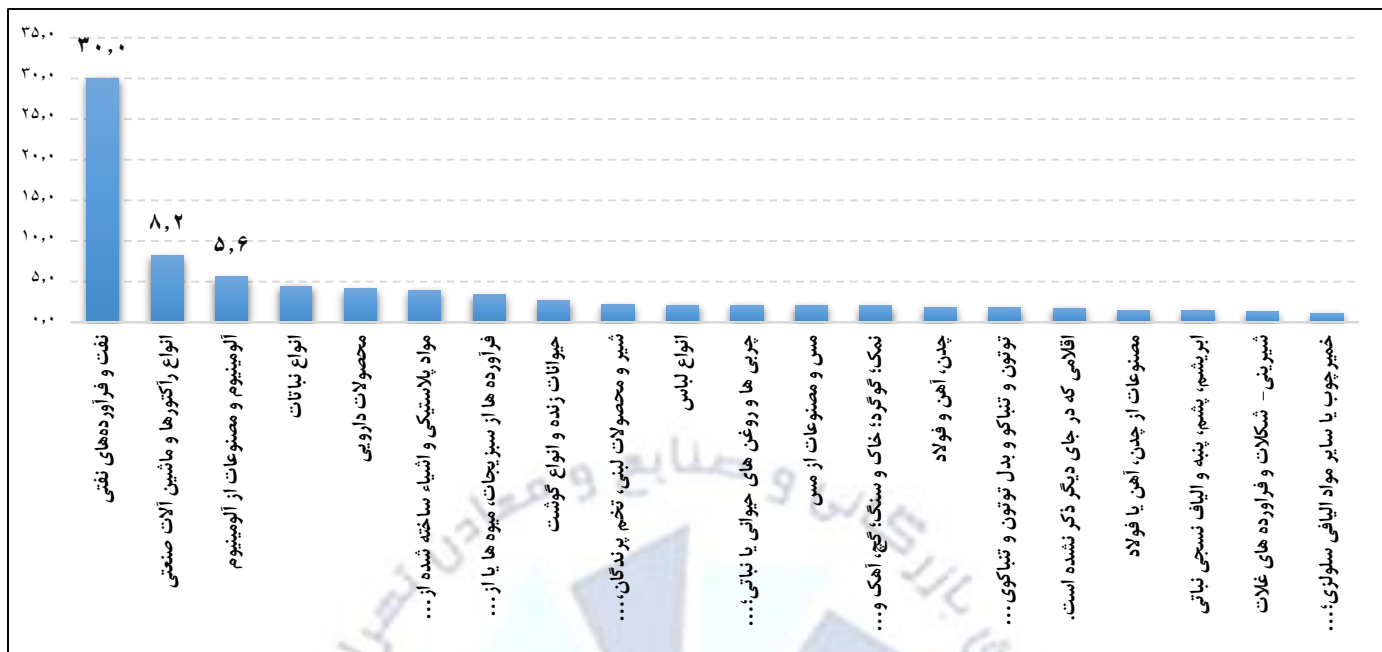
در این سال را به خود اختصاص داده است. پس از آن «انواع رآکتورها و ماشین آلات صنعتی» و «سایر وسایل نقلیه زمینی - هوایی - آبی» به ترتیب با سهم های ۱۱,۹ درصدی و ۶,۶ درصدی در رده های بعدی گروه های کالایی عمده وارداتی یونان بوده اند. نمودار ۱۵ فهرست ۲۰ گروه کالایی عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ را نشان می دهد. این ۲۰ گروه کالایی سهمی حدود ۸۲,۷ درصد از ارزش واردات یونان در سال مورد بررسی را تشکیل داده اند.

نمودار ۱۶، فهرست کل گروه های کالایی را به تفکیک سهم واردات و صادرات هر گروه کالایی از کل تجارت (مجموع صادرات و واردات) آن نشان می دهد.

با بررسی صادرات و واردات یونان به تفکیک گروه کالایی، می توان گفت در بیش از نیمی از گروه های کالایی، یونان با خالص صادرات منفی همراه بوده است. به عبارتی در بیشتر گروه های کالایی ارزش صادرات یونان کمتر از ارزش واردات آن است.

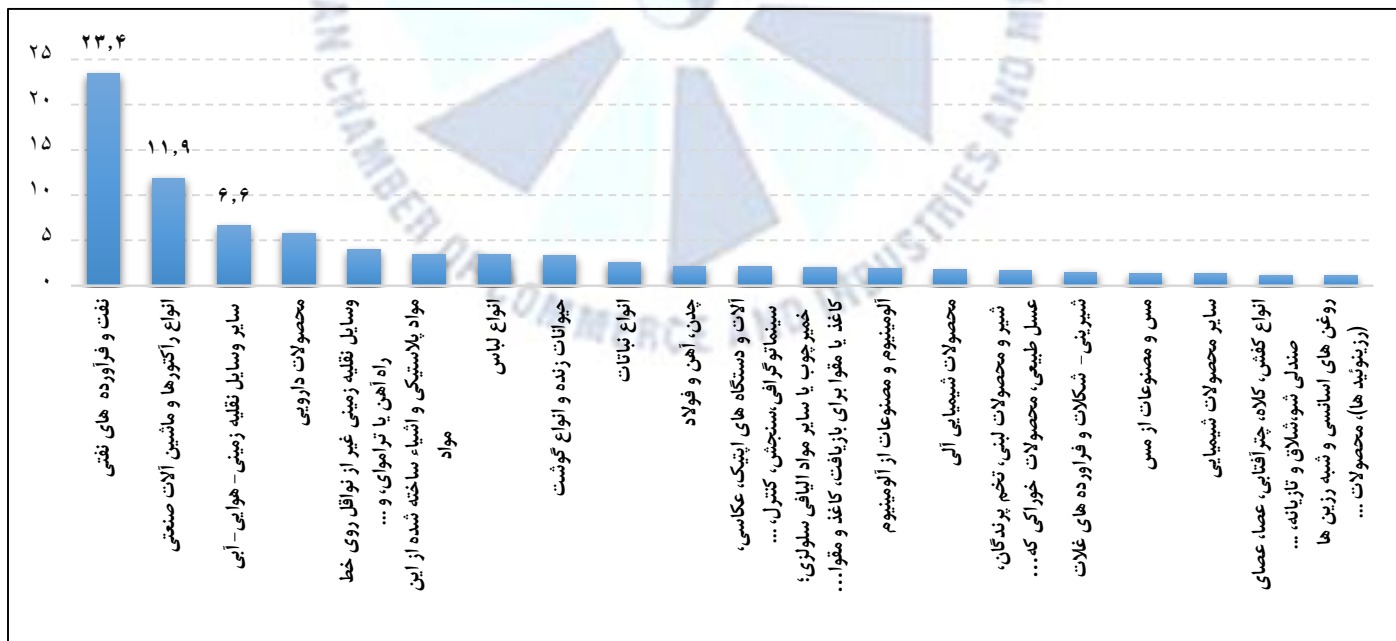
به عنوان مثال در گروه کالایی «قلع و مصنوعات از قلع» ارزش واردات یونان در سال ۲۰۱۷ معادل ۱۰,۹ میلیون دلار بوده اما ارزش صادرات آن تنها ۲۹۷ هزار دلار رقم خورده است. از سوی دیگر در گروه کالایی «نمک؛ گوگرد؛ خاک و سنگ؛ گچ، آهک و سیمان» یونان حدود ۶۶۱ میلیون دلار صادرات داشته در مقابل وارداتی حدود ۹۸,۳ میلیون دلار رقم زده است.

نمودار ۱۴- ۲۰ گروه کالایی عمده صادراتی یونان در سال ۲۰۱۷ (سهیم از ارزش کل صادرات، درصد)

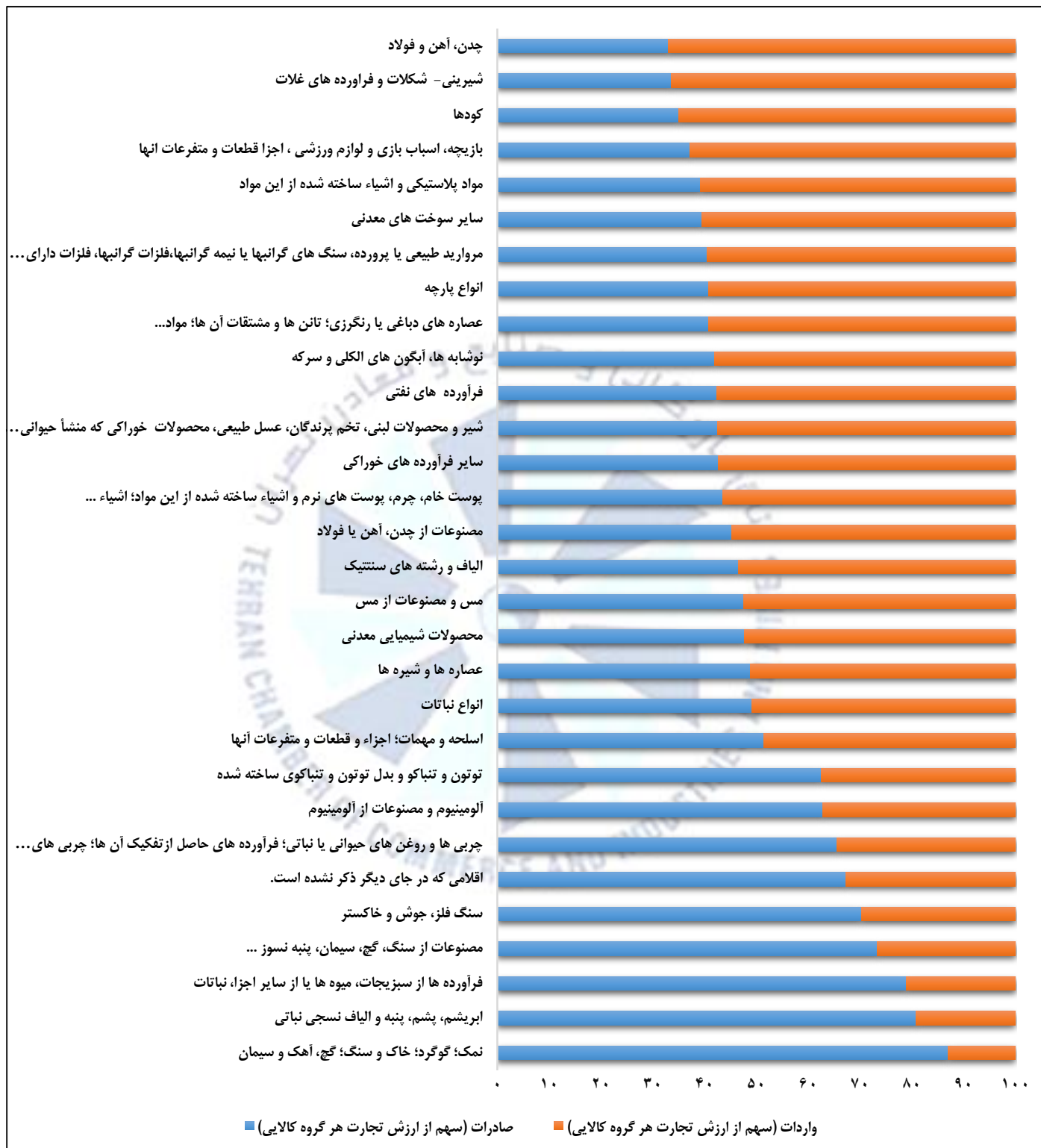
منبع: مرکز تجارت بین المللی - تاریخ استخراج داده ها: مه ۲۰۱۸

نمودار ۱۵- ۲۰ گروه کالایی عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ (سهیم از ارزش کل واردات، درصد)

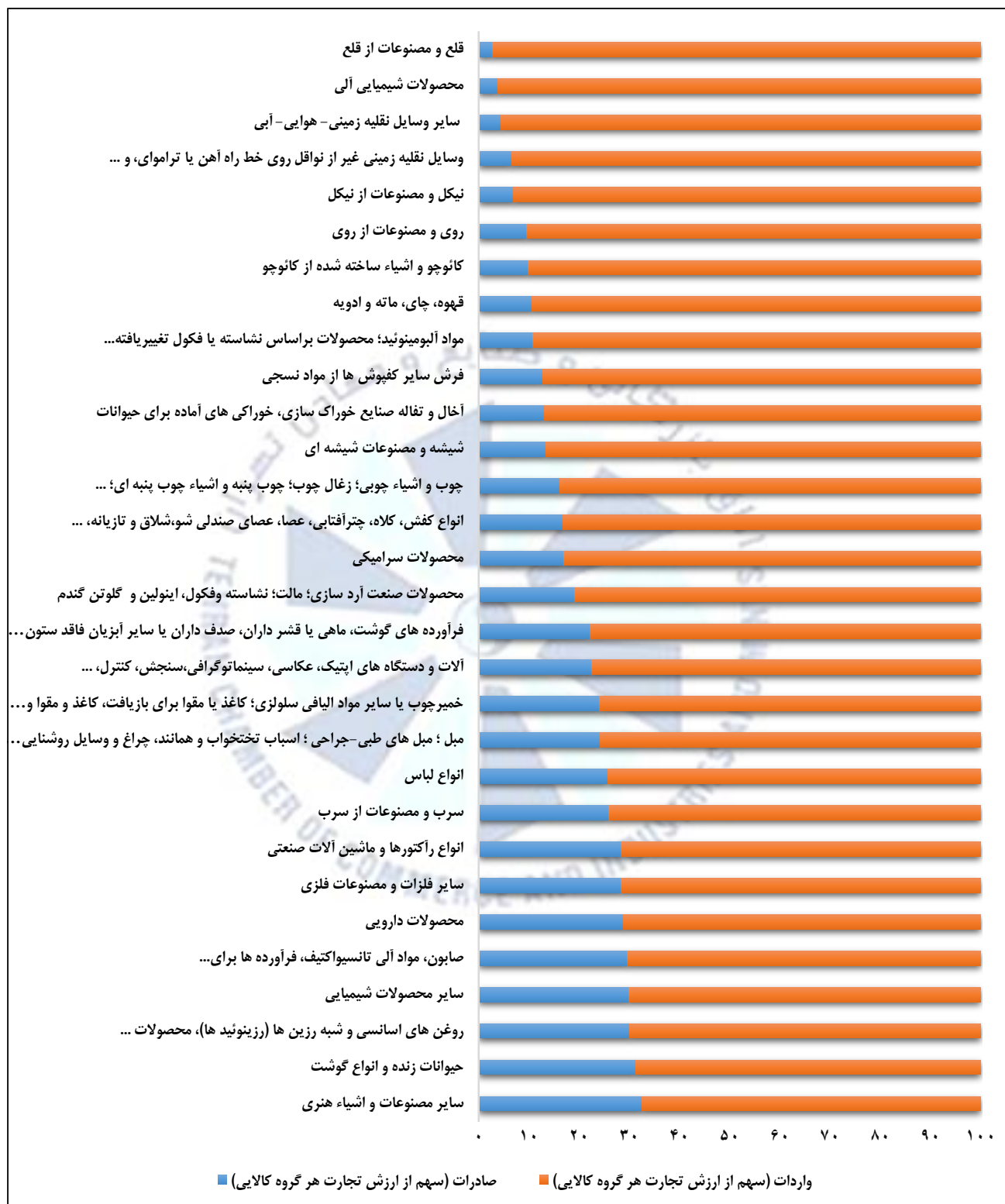
منبع: مرکز تجارت بین المللی - تاریخ استخراج داده ها: مه ۲۰۱۸

نمودار ۱۶- ترکیب تجارت یونان در هر گروه کالایی - ۲۰۱۷ (درصد)

منبع: مرکز تجارت بین المللی - تاریخ استخراج داده ها: مه ۲۰۱۸

ادامه نمودار ۱۶- ترکیب تجارت یونان در هر گروه کالایی- ۲۰۱۷

منبع: مرکز تجارت بین المللی - تاریخ استخراج داده ها: مه ۲۰۱۸

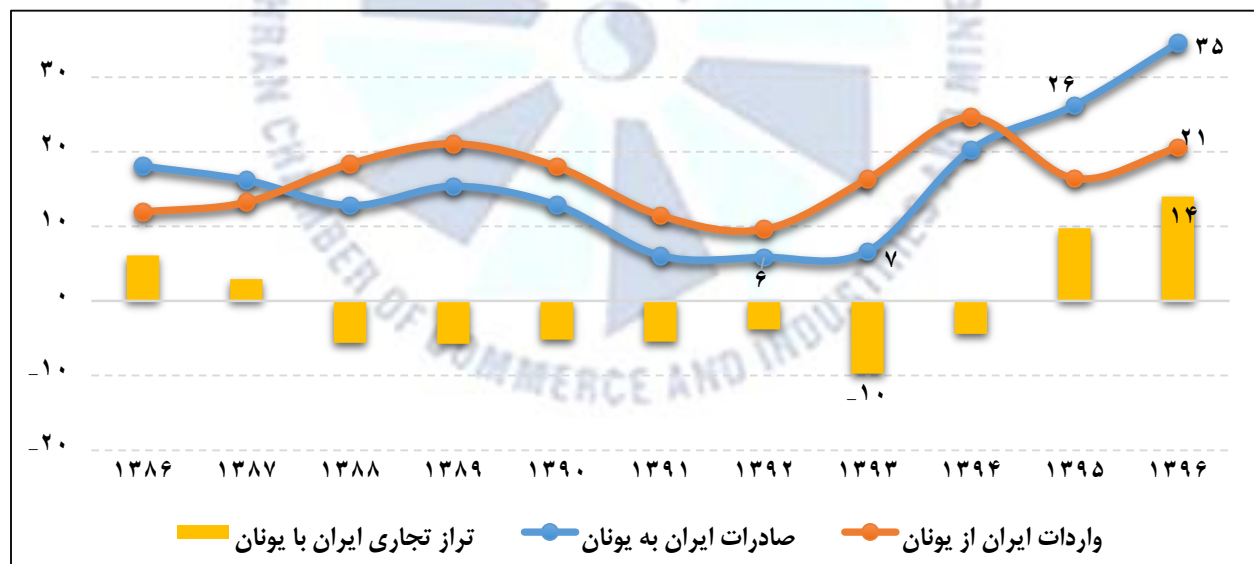
۳-۴- روابط تجاری یونان با ایران

طبق آمارهای گمرک، ایران در سال ۱۳۹۶ معادل ۳۵ میلیون دلار کالا (غیر از نفت خام) به یونان صادر کرده و در مقابل حدود ۲۱ میلیون دلار کالا وارد کشور کرده است. در این سال ارزش صادرات ایران به یونان نسبت به سال ۱۳۹۵ با رشد قابل توجه ۳۲ درصدی همراه بوده و ارزش واردات ایران از این کشور نیز ۲۵ درصد رشد داشته است.

نمودار ۱۷، روند تجارت کالایی (بدون نفت خام) ایران با یونان طی سالهای ۱۳۸۶ تا سال ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد. طی سالهای ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶، روند صادرات ایران به یونان با متوسط رشد سالانه ۷۱ درصدی مواجه بوده است. در سال ۱۳۹۲ ارزش صادرات ایران به یونان ۶ میلیون دلار بوده؛ این در حالی است که در سال ۱۳۹۶ این رقم تقریباً ۶ برابر شده است.

شایان ذکر است که طی سالهای ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴ تراز تجاری ایران با یونان منفی بوده است. اما در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ تراز تجارت ایران با یونان با مزاد همراه شده است. بیشترین کسری تراز تجاری ایران با یونان مربوط به سال ۱۳۹۳ معادل ۱۰ میلیون دلار بوده و بیشترین مزاد تجاری ایران با این کشور نیز به سال ۱۳۹۶ و معادل ۱۴ میلیون دلار اختصاص داشته است. دلیل عمده رشد ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ را می‌توان در رشد صادرات اقلامی از جمله «سایر کف پوش‌ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان» و «کامپاند پلی‌اتیلن ویژه روکش سیم و کابل با چگالی کمتر از ۹۴٪ بجز نوع پودری» دانست.

نمودار ۱۷- روند تجارت کالایی (بدون نفت خام) ایران و یونان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶- میلیون دلار

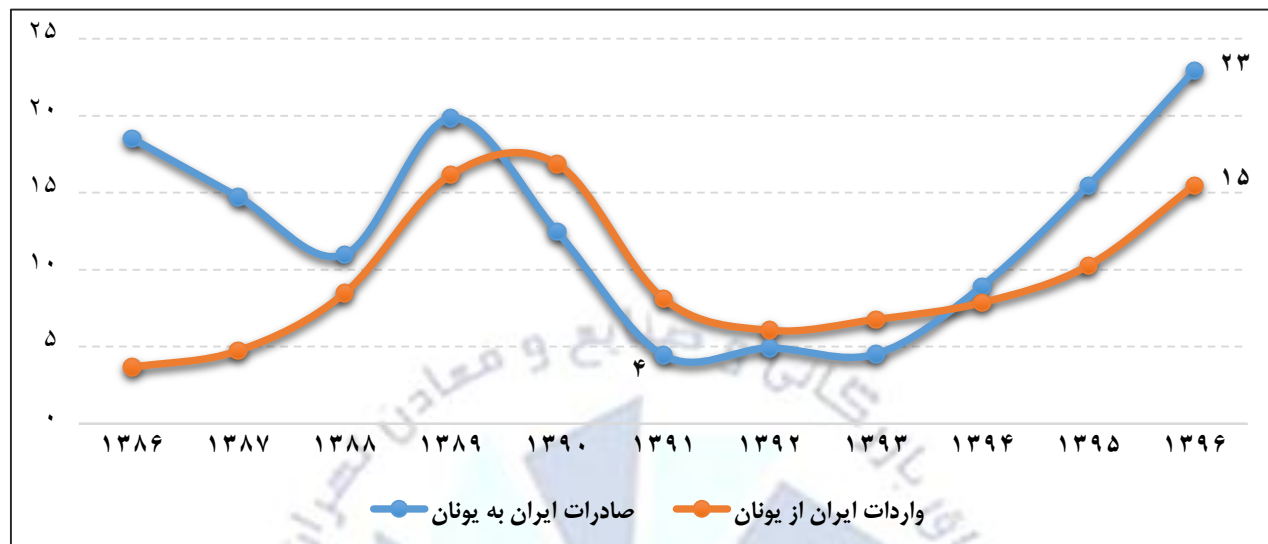

منبع: آمارهای گمرک ج.ا.ا.

معاونت بررسی های اقتصادی

کمترین مقدار صادرات ایران به یونان طی سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ مربوط به سال ۱۳۹۱ و معادل ۴ هزار تن بوده و بیشترین مقدار صادرات نیز به سال ۱۳۹۶ اختصاص داشته که معادل ۲۳ هزار تن بوده است.

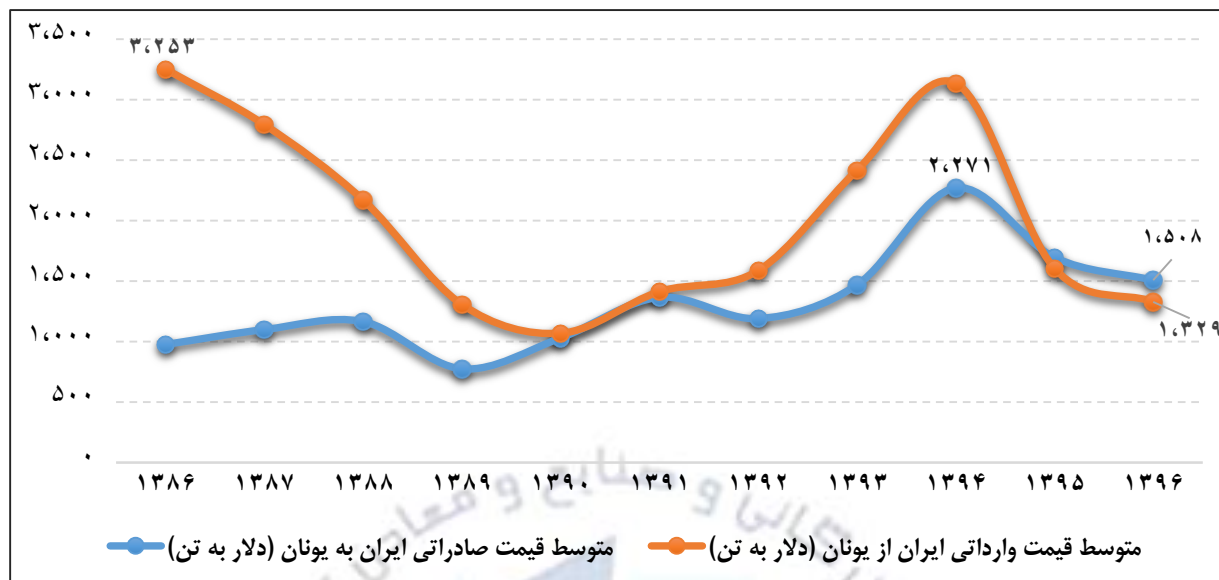
نمودار ۱۸- مقدار تجارت کالایی (بدون نفت خام) ایران و یونان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶- هزار تن

منبع: آمارهای گمرک ج.ا.

متوسط قیمت صادراتی ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ تقریباً ۱۵۰۸ دلار به هر تن بوده که از متوسط قیمت صادراتی ایران به جهان (۳۵۵ دلار به ازای هر تن) در این سال بیشتر بوده است. ضمناً برخلاف سال های گذشته در سال ۱۳۹۶ کالاهایی که از ایران به یونان صادر شده اند در مقایسه با کالاهایی که از یونان به کشور وارد شده است، به طور متوسط قیمت بالاتری داشته اند. اما بین سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵، متوسط قیمت وارداتی ایران از یونان بالاتر از متوسط قیمت اقلام صادراتی ایران به این کشور بوده است (نمودار ۱۹). بالاترین متوسط قیمت صادراتی ایران به یونان مربوط به سال ۱۳۸۶ و بالاترین متوسط قیمت وارداتی ایران از این کشور نیز مربوط به سال ۱۳۹۴ بوده است.

نمودار ۱۹- روند متوسط قیمت تجاری ایران و یونان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶- دلار بر تن

منبع: آمارهای گمرک ج.ا.ا.

۳-۵- گروه های کالایی عمده صادرات ایران به یونان

چنانچه اقلام صادراتی ایران به یونان را گروه بندی نمائیم، طبق جدول ۹، بیشترین صادرات ایران به یونان در گروه «مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد» (۱۴,۴ میلیون دلار) بوده است. پس از آن انواع نباتات در رده های بعدی گروه های کالایی عمده صادراتی ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ قرار دارند. در این جدول، ۲۰ گروه کالایی صادراتی ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ نشان داده شده است.

با تفکیک گروه های کالایی به اقلامی با کد تعرفه ۸ رقمی، «پسته ها با پوست تازه یا خشک» با صادرات حدود ۹ میلیون دلاری در صدر اقلام صادراتی ایران به یونان طی سال ۱۳۹۶ قرار می گیرد. پس از آن دو کالای «مسایر کف پوش ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان» و «پلی استیرن غیر قابل انبساط مقاوم در برابر ضربه» در رده های بعدی اقلام عمده صادراتی ایران به یونان قرار دارند. جدول ۱۰، فهرست ۱۰ قلم عمده صادراتی ایران به یونان (براساس کد تعرفه ۸ رقمی) را در سال ۱۳۹۶ نشان می دهد.

جدول ۹- فهرست ۲۰ گروه کالایی با بیشترین ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۵- هزار دلار

رتبه	شرح گروه کالایی	ارزش صادرات	رتبه	شرح گروه کالایی	ارزش صادرات
۱	مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۱۴۳۷۳.۰	۱۱	آلات و دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل	۱۵۳.۹
۲	انواع نباتات	۱۰۳۴۵.۲	۱۲	محصولات شیمیایی معدنی	۱۲۳.۸
۳	فرش سایر کفپوش ها از مواد نسجی	۵۱۸۶.۰	۱۳	سایر فرآورده های خوراکی	۱۰۰.۱
۴	شیشه و مصنوعات شیشه ای	۱۴۳۶.۷	۱۴	مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پنبه نسوز ...	۹۲.۵
۵	انواع راکتورها و ماشین آلات صنعتی	۹۲۲.۴	۱۵	قهوه، چای، ماته و ادویه	۲۰.۴
۶	چدن، آهن و فولاد	۶۲۷.۹	۱۶	کودها	۷.۸
۷	کائوچو و اشیاء ساخته شده از کائوچو	۴۸۴.۵	۱۷	صابون، مواد آلی تانسپواکتیف، فرآورده ها برای...	۶.۳
۸	نمک؛ گوگرد؛ خاک و سنگ؛ گچ، آهک و سیمان	۴۲۲.۵	۱۸	مصنوعات از چدن، آهن یا فولاد	۴.۷
۹	خمیرچوب یا سایر مواد الیافی سلولزی؛ کاغذ یا مقوا برای بازیافت، کاغذ و مقوا و اشیاء ساخته شده از آنها	۲۲۹.۱	۱۹	عصاره ها و شیرها	۴.۱
۱۰	سایر سوخت های معدنی	۲۱۰.۴	۲۰		

منبع: آمارهای گمرک ج.ا.

جدول ۱۰- فهرست ۱۰ قلم عمده صادراتی ایران به یونان در سال ۱۳۹۶

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	وزن صادرات (تن)	ارزش صادرات (هزار دلار)
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۱۱۰۱	۹۰۱۱
۲	۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کف پوش ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۵۸	۴۹۸۸
۳	۳۹۰۳۱۹۲۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط مقاوم در برابر ضربه	۲۷۰۸	۳۶۵۷
۴	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی	۲۶۵۸	۳۴۷۳
۵	۳۹۰۱۱۰۳۰	گرید فیلم	۱۹۷۷	۲۴۸۸
۶	۳۹۰۱۱۰۳۹	پلی اتیلن گرید فیلم با چگالی کمتر از ۹۴٪ به جز نوع پودری	۱۰۷۳	۱۳۷۸
۷	۳۹۰۱۲۰۹۰	سایر پلی اتیلن با وزن مخصوص ۰.۹۴ درصد یا بیشتر	۷۰۲	۷۹۰
۸	۰۸۰۲۵۲۱۰	مغز پسته تازه یا خشک	۵۲	۷۷۱
۹	۳۹۰۱۱۰۶۹	کامپاند پلی اتیلن ویژه روکش سیم و کابل با چگالی کمتر از ۹۴٪ بجز نوع پودری	۵۹۴	۷۲۳
۱۰	۳۹۰۱۲۰۳۰	گرید تزریقی	۶۷۲	۶۸۴

منبع: آمارهای گمرک ج.ا.

۳-۶- پتانسیل های صادراتی ایران به یونان

بررسی اقلام وارداتی یونان بر حسب کدهای تعرفه شش رقمی نشان می دهد علی رغم اینکه در برخی کدهای تعرفه سابقه صادراتی در ایران وجود دارد، اما یونان به عنوان بازار هدف در این محصولات انتخاب نشده است. به طور کلی، بر اساس آمارهای مرکز تجارت بین المللی، تعداد اقلام وارداتی یونان از جهان بر حسب کد تعرفه شش رقمی در سال ۲۰۱۷ بالغ بر ۴۹۷۱ ردیف تعرفه بوده که مقایسه این اقلام با آمارهای گمرک ایران نشان می دهد در ۵۰ ردیف تعرفه شش رقمی، بخشی از نیاز وارداتی یونان از طریق ایران تامین شده است. در این گروه از اقلام که فهرست آنها بر اساس کد تعرفه شش رقمی در جدول ۱۳ ذکر شده، امکان توسعه صادرات به یونان قابل بررسی است.

علاوه بر این، در میان اقلام وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷، ۲۶۹۱ ردیف تعرفه شش رقمی مشاهده می شود که سابقه صادراتی آنها از ایران به سایر کشورها در سال ۱۳۹۶ وجود داشته، اما به یونان صادر نشده است. از این رو، دلایل عدم صادرات این گروه از کالاها به یونان به رغم سابقه صادراتی آنها در ایران با در نظر گرفتن متغیرهایی مانند نرخ حقوق ورودی و هزینه حمل و نقل قابل بررسی است. فهرست این اقلام در جدول ۱۴، بر حسب کد تعرفه شش رقمی ارائه شده است.

جدول ۱۱- تعداد اقلام وارداتی یونان بر حسب ردیف های تعرفه ۶ رقمی در سال ۲۰۱۷

۴۹۷۱	کل تعداد ردیف های تعرفه
۵۰	تعداد ردیف های تعرفه که ایران نیز آن ها را در سال ۱۳۹۶ به یونان صادر کرده است
۲۶۹۱	تعداد ردیف های تعرفه که ایران آن ها را به یونان صادر نکرده اما در آن ها پتانسیل صادراتی داشته است

منبع: محاسبات بر اساس اطلاعات مرکز تجارت بین المللی و گمرک ج.ا.

جدول ۱۲- فهرست اقلام عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک ایران، سابقه صادراتی آن ها از ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ وجود داشته است- میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۶	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۳۹۰۱۱۰	پلیمرهای اتیلن، به اشکال ابتدایی	۲۴۹.۴	۲۵۵.۷	۲۳۹.۱	۴۶۲	۱۶۴۸.۸
۳۹۰۱۲۰	پلی اتیلن با وزن (چگالی) مخصوص ۰.۹۴ یا بیشتر	۱۵۶.۰	۱۷۷.۵	۱۵۵.۸	۲.۲۱	۲۰۴۱.۸
۹۰۱۸۳۹	آلات و وسایل مورد استفاده در علوم پزشکی، جراحی، دندانپزشکی	۵۱.۵	۶۳.۷	۷۰.۴	۰.۰۰۵	۰.۳
۳۱۰۲۱۰	اوره، حتی به صورت محلول در آب	۷۳.۲	۶۴.۰	۶۸.۳	۰.۰۰۸	۷۵۰.۷
۳۹۰۲۰۲۰	سایر صفحه ها، ورق ها، ورقه های نازک	۶۱.۸	۵۹.۹	۶۱.۸	۰.۰۶۴	۴۲.۱
۷۳۲۶۹۰	مصنوعات دیگر از آهن یا از فولاد به جز محصولات ریخته گری و یا محصولات از آهن یا مفتول فولاد	۳۹.۵	۴۹.۶	۵۲.۶	۰.۰۰۵	۶۷.۰
۳۹۲۴۹۰	ظروف میز خوراک (Tableware) ظروف آشپزخانه (Kitchenware)، سایر لوازم خانه داری (Household articles) و بهداشتی یا اسباب توالت (Toilet articles)، از پلاستیک	۲۷.۳	۳۱.۱	۳۳.۸	۰.۰۸۸	۱۶۵.۳
۴۸۰۴۱۱	کاغذ و مقوای کرافت، قشرنزده و اندوده نشده، به شکل رول یا ورق، غیر از آنهایی که مشمول شماره های ۴۸۰۲ یا ۴۸۰۳ می شوند	۲۱.۴	۲۵.۷	۳۱.۴	۰.۰۱۲	۴.۵
۳۹۰۳۱۹	کاغذ و مقوای کرافت، قشرنزده و اندوده نشده، به شکل رول یا ورق، سفید نشده	۲۳.۷	۲۴.۴	۳۰.۵	۷.۱۳۰	۱۵۵.۵
۲۵۱۵۱۱	سنگ مرمر، سنگ های تراورتن، سنگ های اکوسین و سایر سنگ های آهکی برای تراش کار نشده یا ناهمواری گرفته شده	۱۵.۲	۱۷.۹	۲۱.۲	۰.۳۸۴	۱۴۸.۲
۷۰۰۵۲۹	شیشه فلوت (Float) و شیشه ای که فقط یک رو یا هر دو روی آن ساییده یا صیقل شده باشد، به صورت صفحه یا ورق، حتی دارای یک لایه جاذب، منعکس کننده یا مانع از انعکاس ولی کار نشده به نحوی دیگر	۹.۳	۱۲.۷	۱۵.۲	۰.۵۳۷	۳۴.۱
۳۴۰۲۱۱	مواد آلی تانسئواکتیف (غیر از صابون ها)؛ فرآورده های تانسئواکتیف، فرآورده ها برای شستشو (از جمله فرآورده های کمکی برای شستشو) و فرآورده های تمیز کردن، حتی دارای صابون غیر از آنهایی که مشمول شماره ۳۴۰۱ می باشند	۱۳.۳	۱۳.۰	۱۳.۲	۰.۰۰۶	۳۷.۲
۳۹۰۳۱۱	پلیمرهای استیرن، به اشکال ابتدایی	۱۲.۲	۱۱.۰	۱۲.۳	۰.۱۴۹	۳۵.۳
۰۸۰۲۵۱	سایر میوه های سخت پوست، تازه یا خشک، حتی پوست کنده	۷.۰	۱۸.۱	۱۱.۸	۹.۰۱۱	۹۰۱.۲

جدول ۱۲- فهرست اقلام عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک ایران، سابقه صادراتی آن ها از ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ وجود داشته است- میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۶	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۸۴۳۸۱۰	ماشین آلات و دستگاه های ثانویه، نان شیرینی پزی، بیسکویت سازی یا برای تولید ماکارونی، اسپاگتی یا محصولات همانند	۱۰.۲	۱۱.۴	۹.۰	۰.۳۴۴	۶.۹
۳۹۰۳۳۰	پلیمرهای استیرن، به اشکال ابتدایی کاپلیمرهای آکریلونیتریل - بوتادین - استیرن (ABS)	۶.۶	۷.۱	۷.۹	۰.۱۱۱	۲۶.۲
۳۹۲۱۱۳	سایر صفحه ها، ورق ها، ورقه های نازک	۴.۴	۶.۸	۷.۶	۰.۰۰۱	۴.۷
۰۸۱۰۵۰	کیوی	۴.۰	۳.۱	۷.۵	۰.۱۶۸	۶۲.۳
۸۴۰۳۹۰	دیگ های آب گرم حرارت مرکزی غیر از آنهایی که مشمول شماره ۰۲ ۸۴ می باشند.	۴.۷	۴.۷	۷.۳	۰.۵۵۴	۵.۳
۷۰۰۷۲۹	شیشه ایمنی، متشکل از شیشه های آب داده یا چند لایه	۵.۰	۵.۵	۶.۲	۰.۲۲۷	۲.۷
۴۰۰۲۱۹	سایر کائوچوها	۹.۱	۵.۵	۵.۹	۰.۳۸۴	۲۷.۴
۲۸۰۳۰۰	کربن (دوده کربن و سایر اشکال کربن که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد).	۸.۱	۵.۴	۵.۸	۰.۱۲۲	۳۸.۴
۷۰۰۵۱۰	شیشه فلوت (Float) و شیشه ای که فقط یک رو یا هر دو روی آن ساییده یا صیقل شده باشد، به صورت صفحه یا ورق، حتی دارای یک لایه جاذب، منعکس کننده یا مانع از انعکاس ولی کار نشده به نحوی دیگر	۴.۰	۴.۶	۵.۲	۰.۳۵۳	۶۲.۰
۵۷۰۱۱۰	فرش و سایر کفپوش ها از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۲.۳	۲.۴	۵.۲	۴.۹۸۸	۳۷۱.۴
۰۸۰۶۲۰	انگور، تازه یا خشک کرده	۴.۱	۵.۱	۵.۲	۰.۲۸۰	۱۵۲.۷
۰۶۰۳۱۱	گل های رز (Roses)	۴.۴	۴.۱	۴.۷	۰.۰۰۲	۰.۲
۲۱۰۱۱۲	فرآورده ها براساس عصاره ها، اسانس ها یا تغلیظ شده ها یا براساس قهوه	۶.۷	۵.۷	۴.۵	۰.۱۰۰	۱.۸
۷۲۰۲۲۱	آلبان های آهن (فرو آلیاژها)	۲.۷	۲.۹	۴.۲	۰.۶۲۸	۲۹.۸
۰۸۰۲۵۲	سایر میوه های سخت پوست، تازه یا خشک، حتی پوست کنده	۲.۹	۳.۳	۳.۲	۰.۷۷۱	۲۷۳.۸

جدول ۱۲- فهرست اقلام عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک ایران، سابقه صادراتی آن‌ها از ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ وجود داشته است- میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۶	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۶۸۰۲۲۱	سنگ مرمر، تراورتن و رخام (Alabaster)	۳.۲	۲.۶	۳.۲	۰.۰۶۵	۴۶.۴
۶۸۰۲۹۳	سنگ تراش پذیر کار شده یا سنگ ساختمان (باستثنای سنگ لوح) کار شده و اشیاء ساخته شده از این سنگها، غیر از سنگهای شماره ۰۱ ۶۸ مکعب بزرگ یا کوچک برای موزائیک کاری و همانند، از سنگ طبیعی (از جمله سنگ لوح)، حتی روی تکیه گاه؛ دانه تراشه و پودر، از سنگ طبیعی	۳.۹	۴.۱	۳.۰	۰.۰۰۹	۱۴.۱
۰۸۰۴۱۰	خرما تازه یا خشک کرده	۱.۶	۲.۴	۲.۷	۰.۰۹۲	۲۵۰.۵
۷۰۰۹۹۱	آینه های شیشه ای، حتی قاب شده، همچنین آینه های عقب بین، کار نشده	۲.۱	۲.۹	۲.۶	۰.۳۰۴	۱۳.۸
۰۶۰۳۹۰	سایر گل و غنچه گل، بریده شده، برای دسته گل یا برای زینت، تازه، خشک کرده، سفید کرده، رنگ کرده، آغشته یا آماده شده به نحو دیگر	۲.۹	۲.۸	۲.۵	۰.۰۰۲	۳.۶
۲۷۱۲۹۰	وازلین؛ موم پارافین، موم نفتی با ذرات ریزمیتلور، «موم اسلاک» (Slack Wax)، اوزوکریت، موم لینیت، موم تورب، سایر مومهای معدنی	۲.۰	۲.۶	۲.۴	۰.۰۵۸	۱۰۲.۰
۲۵۱۵۱۲	سنگ مرمر، سنگهای تراورتن، سنگهای اکوسین و سایر سنگهای آهکی برای تراش (Monumental) یا ساختمان	۱.۲	۲.۱	۲.۳	۰.۰۳۸	۴۰.۱
۵۷۰۱۹۰	فرش و سایر کفپوش ها از سایر مواد نسجی	۰.۱۶	۰.۴۳	۱.۷۴	۰.۰۹۴	۵۳.۱۰
۲۷۱۲۲۰	وازلین؛ موم پارافین، موم نفتی با ذرات ریزمیتلور، «موم اسلاک» (Slack Wax)، اوزوکریت، موم لینیت، موم تورب، سایر مومهای معدنی و محصولات مشابه که از سنتز یا به طریق دیگر به دست می آیند، حتی رنگ شده.	۱.۷۱	۱.۵۹	۱.۶۹	۰.۱۵۲	۴۸.۳۵
۱۳۰۱۹۰	گم/لاک؛ صمغ ها، رزین ها، صمغ های رزینی و اولئورزین ها (مثلاً، بلسان ها)، طبیعی	۰.۷۹	۱.۳۱	۱.۲۵	۰.۰۰۳	۷.۲۶
۵۷۰۲۱۰	فرش و سایر کف پوشها از مواد نسجی، بافته شده، منگوله باف نشده، (Not tufted) یا پرز پاشی نشده، حتی آماده مصرف، همچنین گلیم «Kelem»، شوماک «Schumacks»، کارامانی «Karamanie» و فرش ها دستباف همانند	۱.۱۲	۱.۱۱	۱.۱۷	۰.۱۰۴	۱۳.۰۲
۸۴۳۷۸۰	سایر ماشین آلات و دستگاه ها	۰.۷۴	۱.۳۷	۱.۰۹	۰.۰۲۵	۶.۱۱

جدول ۱۲- فهرست اقلام عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک ایران، سابقه صادراتی آن ها از ایران به یونان در سال ۱۳۹۶ وجود داشته است- میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به یونان در سال ۱۳۹۶	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۷۰۰۵۲۱	شیشه فلوت (Float) و شیشه‌ای که فقط یک رو یا هر دو روی آن ساییده یا صیقل شده باشد، به صورت صفحه یا ورق، حتی دارای یک لایه جاذب، منعکس کننده یا مانع از انعکاس ولی کار نشده به نحوی دیگر.	۰.۸۰	۰.۸۴	۰.۹۹	۰.۰۱۱	۸.۸۵
۷۰۰۶۰۰	شیشه‌های مشمول شماره ۰۳، ۰۴، ۷۰ یا ۷۰۰۵، خم شده، لبه: کار شده، کنده کاری شده، سوراخ شده، لعاب یا میناکاری شده یا به نحو دیگری کار شده، لیکن قاب نشده یا جور نشده با مواد دیگر.	۰.۷۷	۰.۶۲	۰.۹۴	۰.۰۰۵	۰.۳۲
۵۷۰۲۹۲	فرش و سایر کف پوش ها از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی	۰.۶۵	۰.۸۴	۰.۹۱	۰.۰۰۱	۲۶۳.۲۳
۶۸۰۲۲۹	سایر سنگ ها	۱.۰۴	۱.۳۳	۰.۸۵	۰.۰۱۸	۳۴.۴۲
۴۰۰۲۲۰	کائوچوی سینتتیک و شبه کائوچوی مشتق از روغن ها به اشکال ابتدایی یا به صورت صفحه، ورق یا نوار؛ مخلوط های محصولات شماره	۱.۲۹	۰.۴۹	۰.۵۲	۰.۱۰۰	۸.۷۸
۱۳۰۱۲۰	صمغ عربی	۰.۳۷	۰.۳۸	۰.۴۱	۰.۰۰۱	۰.۳۵
۰۸۱۲۹۰	میوه های محفوظ شده به صورت موقت (مثلاً به وسیله گاز سولفور و یا در آب نمک، در آب گوگردی یا در سایر محلول های محافظت کننده موقت) که به همان حالت قابل مصرف فوری نباشد.	۰.۱۸	۰.۰۷	۰.۱۶	۰.۰۱۹	۰.۰۴
۰۹۱۰۲۰	انواع زعفران	۰.۱۷	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۲۰	۳۲۵.۶۵
۲۸۲۱۲۰	خاک رنگی (Earth colours)	۰.۰۰	۰.۰۴	۰.۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۲
۴۸۰۵۱۲	سایر کاغذ ها و مقوا های قشر نر زده و اندوده نشده به شکل رول یا ورق، که تحت عملیاتی بیش از آنچه در یادداشت ۳ این فصل مذکور است، قرار نگرفته باشند	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۰۰	۰.۲۱۷	۱۷.۰۰

منبع آمارها: مرکز تجارت بین المللی و گمرک ج.ا.ا

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۲۷۰۹۰۰	نفت خام (Petroleum oil) و روغن حاصل از مواد معدنی قیری، خام	۸۰۷۰	۶۹۰۷	۸۶۵۹	۷۰۷۸.۷
۲۷۱۰۱۹	سایر(نفت و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری غیر خام)	۲۷۳۶	۲۲۶۱	۳۲۴۶	۸۳۸.۹
۳۰۰۴۹۰	سایر داروهای (باستثنای محصولات شماره ۰۲، ۳۰، ۰۵، ۳۰ یا ۰۶) متشکل از محصولات مخلوط شده یا نشده برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری، عرضه شده به شکل مقادیر معین (از جمله آنهایی که از طریق عبور از پوست تجویز شده‌اند) یا به صورت بسته‌بندی برای خرده‌فروشی	۱۹۵۹	۱۹۷۰	۲۱۰۶	۱۲۸.۸
۷۶۰۱۱۰	آلومینیوم غیرممزوج	۲۷۰	۲۷۰	۵۳۹	۳۱۶.۳
۷۴۰۳۱۱	کاتد و قطعات کاتد	۳۳۲	۳۵۶	۵۲۳	۱۵۷.۴
۸۴۷۱۳۰	ماشین‌های خودکار داده‌پرداز	۵۴۶	۴۴۰	۵۰۰	۰.۴
۸۵۱۷۱۲	تلفن‌هایی برای شبکه‌های رادیو تلفنی یا سایر شبکه‌های بی‌سیم	۳۹۴	۳۸۱	۴۴۱	۲.۸
۰۴۰۶۹۰	سایر پنیرها	۳۵۵	۳۵۸	۴۲۴	۱۵۹.۴
۸۷۰۳۳۲	اتومبیل سواری و سایر وسایل نقلیه موتوری برای حمل اشخاص که حجم سیلندر آن از ۱۰۰۰ سیسی بیشتر بوده اما از ۱۵۰۰ سی سی بیشتر نباشد	۲۱۵	۳۱۲	۴۱۰	۱۲.۸
۲۷۱۱۱۱	گازهای نفتی و سایر هیدروکربورهای گازی شکل.	۱۵۱	۱۵۷	۴۰۴	۲۴۹۵.۴
۸۷۰۳۳۳	اتومبیل سواری و سایر وسایل نقلیه موتوری با حجم سیلندر بیش از ۱۵۰۰ سی سی که از ۲۰۰۰ سی سی بیشتر نباشد.	۳۰۰	۲۵۳	۲۶۵	۷.۱
۷۶۰۱۲۰	آلومینیوم غیر ممزوج	۱۴۶	۲۱۷	۲۵۰	۰.۹
۷۲۰۴۴۹	قراضه و ضایعات چدن، آهن یا فولاد، شمش‌های حاصل از ذوب مجدد ضایعات آهن یا فولاد.	۱۰۰	۱۶۷	۲۴۹	۰.۰
۸۷۰۸۹۹	سایر اجزا و قطعات وسایل نقلیه موتوری مشمول تعرفه ۸۷۰۱ تا ۸۷۰۵	۱۷۶	۱۹۷	۲۲۱	۱۶.۱
۲۷۱۰۱۲	روغن های سبک و فرآورده ها که نود درصد یا بیشتر حجمشان طبق متد ASTM در ۲۱۰ درجه سانتیگراد تقطیر شوند.	۲۸۵	۳۱۵	۲۰۶	۱۳۲۷.۲
۱۷۰۱۹۹	سایر قند و شکر نیشکر یا چغندر و ساکارز	۱۱۹	۱۵۲	۱۹۳	۷.۸
۹۵۰۳۰۰	سه چرخه‌ها (Tricycles)، روراک‌ها (Scooters)، اتومبیل‌های رکابزنی با پا (cars Pedal) و اسباب‌بازی‌های چرخدار (Wheeled) مشابه	۱۴۷	۱۸۹	۱۹۲	۵.۸
۲۱۰۶۹۰	سایر فرآورده‌های غذایی که درجای دیگری گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد	۱۹۱	۱۹۱	۱۸۳	۱۴.۱
۹۰۱۸۹۰	سایر آلات و وسایل مورد استفاده در علوم پزشکی، جراحی، دندانپزشکی	۱۳۵	۱۴۴	۱۸۲	۰.۵
۱۰۰۱۹۹	گندم و مخلوط گندم و چاودار «Meslin»	۱۶۵	۱۵۶	۱۷۷	۵.۴

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۸۵۲۸۷۲	سایردستگاه های گیرنده برای تلویزیون، خواه با گیرنده های پخش رادیویی یا دستگاه ضبط یا باز تولید ویدئو یا صوت یکپارچه شده یا نشده باشند (سایر، رنگی)	۱۷۱	۱۷۷	۱۷۷	۰.۱
۸۵۱۷۶۲	ماشین هایی برای دریافت، تبدیل و ارسال یا بسامدافزایی صدا، تصویر یا سایر داده ها شامل دستگاه سوئیچینگ و مسیر گزینی	۱۴۶	۱۷۲	۱۶۸	۰.۰
۴۰۱۱۱۰	لاستیک رویی چرخ، بادی، نو، از کائوچو از انواعی که برای اتومبیل های سواری (همچنین اتومبیل های استیشن واگن و اتومبیل های مسابقه به کار می رود)	۱۴۷	۱۵۱	۱۵۹	۱۰.۸
۳۰۰۴۲۰	داروهای (باستثنای محصولات شماره ۰۲، ۳۰، ۰۵ یا ۰۶) متشکل از محصولات مخلوط شده یا نشده برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری، عرضه شده به شکل مقادیر معین (از جمله آنهایی که از طریق عبور از پوست تجویز شده اند) یا به صورت بسته بندی برای خرده فروشی	۱۸۱	۱۳۲	۱۵۹	۱۲.۵
۳۳۰۴۹۹	فرآورده های زیبایی و آرایشی و فرآورده ها برای نگهداری و مراقبت پوست (بغیر از داروها)، همچنین فرآورده های ضد آفتاب و فرآورده ها برای برنزه شدن؛ فرآورده ها برای آرایش ناخن دست یا پا	۱۲۶	۱۳۲	۱۴۲	۷.۲
۸۴۱۵۱۰	ماشین ها و دستگاه های تهویه مطبوع از نوع دیواری یا برای پنجره، توام شده در یک محفظه یا (با سیستم دارای عوامل جدا شده)	۵۲	۸۳	۱۴۱	۰.۵
۱۲۰۱۹۰	دانه سویا، حتی خرد شده	۱۲۹	۱۲۸	۱۳۳	۰.۰
۱۰۰۵۹۰	سایر ذرت	۸۶	۱۰۰	۱۳۱	۰.۰
۲۹۴۱۹۰	آنتی بیوتیک ها	۴۳	۶۰	۱۲۹	۰.۵
۲۳۰۴۰۰	کنجاله و سایر آخال های جامد، حتی خرد شده یا به هم فشرده به شکل حبه یا گلوله که از استخراج روغن سویا به دست می آید	۱۲۴	۱۱۶	۱۲۵	۰.۹
۴۸۰۳۰۰	کاغذ از انواعی که به عنوان کاغذ توالیت یا دستمال کاغذی، حوله پاک کردن آرایش، دست پاک کن، حوله یا کاغذهای همانند که برای مصارف خانگی، بهداشتی یا توالیت مورد استفاده قرار می گیرد، اوات سلولز و ورقه های الیاف سلولزی (نطخ)، حتی کرپ شده، چین دار شده، نقش برجسته	۹۷	۱۲۶	۱۲۵	۱۳.۹
۳۴۰۲۲۰	فرآورده های بسته بندی برای شستشو برای خرده فروشی	۱۳۳	۱۱۰	۱۲۴	۷۹.۶
۸۷۰۳۲۱	اتومبیل های سواری با حجم سیلندر تا ۱۰۰۰ سانتی متر مکعب	۸۱	۸۳	۱۱۸	۰.۰
۶۴۰۳۹۹	سایر کفش با تخت بیرونی از چرم طبیعی	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۷	۰.۹

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۳۸۲۲۰۰	معرف های تشخیص بیماری یا آزمایشگاهی روی تکیه گاه (reagents on a backing) و معرف های آماده تشخیص بیماری یا آزمایشگاهی حتی روی تکیه گاه (on a backing) غیر از آنهایی که مشمول شماره های ۳۰۰۲ یا ۳۰۰۶ می باشند؛ مواد رفانس تأیید شده.	۱۱۴	۱۱۱	۱۱۷	۰.۶
۲۴۰۲۲۰	سیگار حاوی توتون	۱۲۰	۱۲۹	۱۱۶	۰.۹
۸۴۸۱۸۰	سایر انواع شیر و وسایل همانند برای لوله، دیگ آب گرم یا بخار، منبع، بشکه یا همانند، همچنین شیرهای تقلیل فشار و شیرهای کنترل شونده به وسیله ترموستات	۸۷	۹۳	۱۱۵	۳۰.۸
۶۴۰۴۱۱	کفش با تخت بیرونی از کائوچو، پلاستیک، چرم طبیعی یا دوباره ساخته و با رویه از مواد نسجی	۷۷	۱۱۰	۱۱۴	۹.۲
۰۹۰۱۲۱	قهوه، حتی بوداده یا کافئین گرفته شده؛ غلاف و پوست قهوه؛ بدل قهوه حاوی قهوه، صرف نظر از میزان نسبی قهوه در مخلوط	۱۱۰	۱۲۹	۱۱۲	۰.۰
۲۹۰۲۵۰	استیرین	۹۳	۸۱	۱۰۹	۲۸۰.۸
۸۷۰۴۲۱	وسایل نقلیه برای حمل کالا با وزن حداکثر ۵ تن	۷۷	۹۴	۱۰۶	۰.۰
۳۹۲۶۹۰	چراغ سیالیستیک برای عمل جراحی	۸۷	۹۸	۱۰۴	۲۲۸.۶
۲۳۰۹۱۰	غذا برای سگ یا گربه، بسته بندی شده برای خرده فروشی	۹۴	۹۸	۱۰۳	۰.۰
۳۳۰۲۱۰	مخلوط های مواد معطر و مخلوط ها (از جمله محلول های الکلی) براساس یک یا چند ماده از این مواد، از انواعی که به عنوان مواد اولیه در صنعت به کار می رود، سایر فرآورده ها براساس مواد معطر، از انواعی که در ساخت نوشابه ها مورد استفاده قرار می گیرد	۷۳	۸۶	۱۰۰	۰.۱
۳۰۰۴۳۹	داروهای (باستثنای محصولات شماره ۳۰۰۲، ۳۰۰۵ یا ۳۰۰۶) متشکل از محصولات مخلوط شده یا نشده برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری، عرضه شده به شکل مقادیر معین (از جمله آنهایی که از طریق عبور از پوست تجویز شده اند) یا به صورت بسته بندی برای خرده فروشی.	۹۲	۹۲	۹۷	۱.۷
۸۴۰۹۹۹	سایر اجزاء و قطعاتی که معلوم باشد منحصرأ اساساً مربوط به موتورهای شماره ۸۴۰۷ یا ۸۴۰۸ می باشند	۸۰	۸۳	۹۵	۲.۱
۱۹۰۵۹۰	سایر محصولات خبازی، نان شیرینی سازی یا بیسکویت سازی، حتی دارای کاکائو؛ فطیر (Communion wafers)، کاشه خالی برای مصارف داروئی، خمیر برای لاک و مهر، خمیرهای خشک کرده آرد، نشاسته یا فکول به شکل ورق (Rice paper) و محصولات همانند	۷۲	۸۳	۹۱	۱۱۰.۲
۷۲۰۸۵۱	محصولات تخت نورد شده از آهن یا فولاد غیرممزوج به ضخامت بیش از ۱۰ میلیمتر	۲۵	۳۹	۹۱	۳۰.۹
۶۴۰۲۹۹	سایر کفش هایی که تخت بیرونی و رویه آنها از کائوچو یا پلاستیک باشند.	۹۷	۹۲	۹۱	۲۹.۰

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۳۰۰۲۱۲	آنتی سرماها و دیگر مشتقات خونی	۰	۰	۹۰	۲۹۰
۷۰۱۰۹۰	قربابه، بطری، فلاسک (Flask)، ظرف دهان گشاد، کوزه (Pot) لوله جای قرص، آمپول و سایر ظروف از شیشه، برای نقل و انتقال یا بسته بندی کالا؛ ظروف دهان گشاد برای محافظت؛ درپوش (Stopper)، سرپوش و سایر در پوش ها (Clousures)، از شیشه.	۷۳	۸۶	۸۹	۳۵.۵
۸۴۷۳۳۰	اجزاء و قطعات و متفرعاتی (غیر از جلد، جعبه حمل و همانند) که معلوم باشند منحصرأ یا اساسأ با ماشین ها یا دستگاه های مشمول شماره های ۶۹ ۸۴ لغایت ۷۲ ۸۴ به کار می روند.	۱۲۶	۱۱۹	۸۸	۰.۰
۲۳۰۹۹۰	فراآورده ها از انواعی که برای تغذیه حیوانات مورد استفاده قرار می گیرد.	۸۰	۸۷	۸۷	۴۲.۲
۹۶۱۹۰۰	حوله های بهداشتی و تامپون ها، پوشک و پوشک کامل بچه و اشیاء مشابه از هر جنس	۸۵	۸۰	۸۵	۶.۲
۰۳۰۷۴۳	ماهی مرکب	۰	۰	۸۵	۰.۲
۲۳۰۱۲۰	آرد، زبره و به هم فشرده به شکل حبه یا گلوله، از گوشت یا احشاء، از ماهی ها یا قشرداران، از صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون فقرات، نامناسب برای خوراک انسان؛ تفاله چربی های حیوانی.	۸۶	۹۷	۸۵	۰.۱
۷۲۰۸۳۷	محصولات تخت نورد شده از آهن یا از فولادهای غیرممزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم نورد شده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده.	۶۸	۳۸	۸۳	۲۶.۷
۷۳۰۸۹۰	اسکلت فلزی و اجزاء و قطعات آن (مثلاً، پل و قطعات پل، دریچه مهار آب، برج، منجنیق، پایه، ستون، سقفی، سوله، در و پنجره و چارچوب آنها، دوره و آستانه در، پشت دری، نرده) از چدن، آهن یا از فولاد؛ باستثنای ساختمان های پیش ساخته شماره ۰۶ ۹۴؛ صفحه، میله، پروفیل	۳۰	۳۵	۸۳	۵۱.۰
۶۲۰۴۶۲	لباس به صورت دست، به صورت مجموعه (Ensemble)، ژاکت، ژاکت ورزشی، پیراهن زنانه (Dress)، دامن، دامن شلواری، شلوار، شلوار سرهم دارای بند و پیش بند، شلوار کوتاه و شلوار خیلی کوتاه (غیر از لباس شنا)، زنانه یا دخترانه.	۷۰	۷۷	۸۳	۰.۱
۷۲۱۰۴۹	محصولات تخت نورد شده، از آهن یا از فولادهای غیر ممزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، روکش شده، آبکاری شده یا اندوده شده.	۵۸	۶۵	۸۲	۲۲.۱
۳۸۲۴۹۹	محصولات شیمیایی و آماده سازی صنایع شیمیایی و صنایع وابسته،	۰	۰	۸۱	۰.۴
۶۴۰۴۱۹	کفش با تخت بیرونی از کائوچو، پلاستیک، چرم طبیعی یا دوباره ساخته و با رویه از مواد نسجی.	۷۰	۷۱	۸۱	۳.۸
۹۰۲۸۹۰	کنتور تولید یا مصرف گاز، مایعات یا برق، همچنین کنتورهای آزمایش و میزان کردن آنها براساس استاندارد.	۶۵	۷۵	۸۰	۰.۳

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۱۵۱۲۱۱	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب کارتام (Carthame) یا روغن پنبه دانه و اجزاء آنها، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته.	۵۱	۵۹	۸۰	۱.۰
۹۴۰۳۶۰	سایر مبلمان و اجزاء و قطعات آنها.	۶۶	۶۸	۷۴	۳.۲
۸۵۱۷۷۰	دستگاههای تلفن، شامل تلفنهایی برای شبکههای رادیو تلفنی (Cellular) یا سایر شبکههای بی سیم؛ سایر دستگاهها جهت انتقال یا دریافت صدا، تصویر یا سایر دادهها، شامل دستگاه برای برقراری ارتباط در یک شبکه با سیم یا بی سیم (مانند شبکه محلی یا با پهنه گسترده)	۱۰۱	۹۵	۷۴	۱.۶
۱۵۱۱۹۰	روغن نخل و اجزاء آن، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته.	۶۷	۵۷	۷۳	۱۲.۶
۳۸۰۸۹۱	حشره کشها، ضدجوندگان، قارچ کشها، علف کشها، کندکنندهها یا بازدارندههای جوانه زدن و تنظیم کنندههای رشد نباتات، گندزداها و محصولات همانند، عرضه شده به اشکال یا بسته بندیهای خرده فروشی یا به صورت فرآورده یا به شکل اشیاء از قبیل نوار، فتیله و شمع گوگرد	۷۳	۶۵	۷۳	۶.۰
۸۹۰۱۱۰	کشتیهای مسافری، قایقهای تفریحی عمومی، قایقهای مسافربری (Ferry boats)	۲	۱۰	۷۲	۰.۰
۲۲۰۲۱۰	آب، همچنین آبهای معدنی و آبهای گازدار شده که به آنها قند یا سایر مواد شیرین کننده یا خوشبوکننده اضافه شده باشد	۲۰	۳۴	۷۰	۲.۶
۳۸۰۸۹۳	حشره کشها، ضدجوندگان، قارچ کشها، علف کشها، کندکنندهها یا بازدارندههای جوانه زدن و تنظیم کنندههای رشد نباتات، گندزداها و محصولات همانند، عرضه شده به اشکال یا بسته بندیهای خرده فروشی یا به صورت فرآورده یا به شکل اشیاء از قبیل نوار، فتیله و شمع گوگرد	۶۲	۶۵	۷۰	۱.۷
۲۴۰۱۱۰	توتون و تنباکو با برگ دور نبریده و ساقه نبریده	۶۶	۹۴	۶۸	۱.۷
۸۴۷۱۵۰	ماشینهای خودکار داده پرداز	۴۱	۵۵	۶۸	۲.۷
۲۱۰۱۱۱	عصارهها، اسانسها و تغلیظ شدهها	۹۰	۸۳	۶۶	۰.۰
۲۰۰۴۱۰	سببزمینی	۵۴	۶۲	۶۶	۲.۰
۳۳۰۳۰۰	عطریات و ادوتوالتها	۷۰	۶۸	۶۶	۰.۲
۲۹۰۵۱۱	متانول (الکل متلیک)	۳۰	۳۹	۶۶	۱۱۷۸.۴
۸۴۵۰۱۱	ماشینهای رختشویی خانگی یا غیرخانگی، حتی با تجهیزات خشک کردن.	۶۳	۶۲	۶۵	۰.۳
۳۹۲۰۱۰	سایر صفحهها، ورقها، ورقههای نازک	۵۴	۵۸	۶۵	۱۱۳.۹

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۸۴۴۳۹۹	ماشین آلات، دستگاهها و وسایل برای برداشت یا کوبیدن محصولات کشاورزی، همچنین منگنه کاه یا علوفه؛ ماشین چمن زنی و ماشین علفزنی؛ ماشینها برای پاک کردن، جور کردن یا درجه بندی کردن تخم مرغ، میوه یا سایر محصولات کشاورزی، غیر از ماشین آلات	۵۳	۶۰	۶۵	۰.۰
۷۲۰۸۳۹	صولات تختنوردشده از آهن یا از فولادهای غیرمزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم نوردشده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده؛ به ضخامت کمتر از ۳ میلیمتر	۴۸	۴۸	۶۵	۵۰.۲
۸۵۰۴۴۰	ترانسفورماتورهای برقی، مبدل های (Converters) استاتیک برقی (مثلاً، یکسوکننده ها) و القا کننده ها. (Inductors)	۵۷	۶۳	۶۴	۰.۹
۶۹۰۷۲۱	سنگ فرش های سرامیکی و کاشی های سنگی، کاشی و دیوار،	۰	۰	۶۲	۱۱.۰
۰۴۰۱۲۰	شیر و خامه شیر، غلیظ نشده، بدون افزودن قند یا مواد شیرین کننده دیگر؛ میزان مواد چرب آن بیش از یک درصد ولی از ۶ درصد وزنی بیشتر نباشد.	۶۸	۶۱	۶۲	۳۴.۷
۴۰۱۱۲۰	لاستیک رویی چرخ، بادی، نو، از کائوچو	۵۳	۵۹	۶۱	۳.۶
۱۹۰۴۱۰	فرآورده های غلات که با عمل پف کردن یا تفت دادن به دست آمده باشند.	۵۶	۵۷	۶۱	۲۷.۱
۰۷۰۱۹۰	سایر سیب زمینی، تازه یا سرد کرده	۴۴	۵۰	۶۰	۱۴۴.۳
۸۵۱۶۶۰	سایر فرها، خوراک پزها، اجاق ها، حلقه های جوش آوردن آب (Boiling Ring)، کباب پزها و تفت دهنده ها	۵۴	۵۹	۶۰	۰.۵
۴۲۰۲۲۲	رختدان، چمدان، چمدان کوچک، همچنین کیف بزرگ، کیف اسناد، کیف مدرسه و محفظه های همانند؛ با سطح خارجی از ورق های مواد پلاستیکی یا از مواد نسجی	۵۳	۵۵	۵۸	۰.۰
۸۴۱۸۱۰	یخچال فریزرهای مجهز به درهای خارجی جداگانه	۴۸	۵۰	۵۸	۰.۶
۰۴۰۶۱۰	پنیر تازه (نگرفته یا نبسته Uncured یا Unripened)، همچنین پنیر حاصل از آب پنیر (Whey cheese)، و کشک	۴۴	۴۵	۵۷	۳۴.۲
۲۴۰۳۱۹	سایر توتون ها و تنباکوهای ساخته شده و بدل توتون ها و تنباکوهای ساخته شده؛ توتون و تنباکوی «هموژنیزه» یا «دوباره ساخته (Reconstituted)»، عصاره و اسانس توتون و تنباکو.	۵۷	۴۸	۵۷	۰.۰
۱۸۰۶۹۰	سایر شکلات و سایر فرآورده های خوراکی دارای کاکائو	۵۷	۶۰	۵۶	۱۰۰.۹
۲۹۱۷۳۶	اسید ترفتالیک و املاح آن	۳۷	۴۰	۵۶	۱.۱
۸۴۷۹۸۹	ماشین ها و دستگاه های مکانیکی با کار خاص که در جای دیگر این فصل گفته نشده یا مشمول شماره های دیگر این فصل نباشد.	۳۶	۴۹	۵۶	۳.۳

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱۳- فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده وارداتی یونان در سال ۲۰۱۷ که براساس آمار گمرک، در سال ۱۳۹۶ ایران سابقه صادراتی آنها به سایر کشورها غیر از یونان را داشته است -میلیون دلار

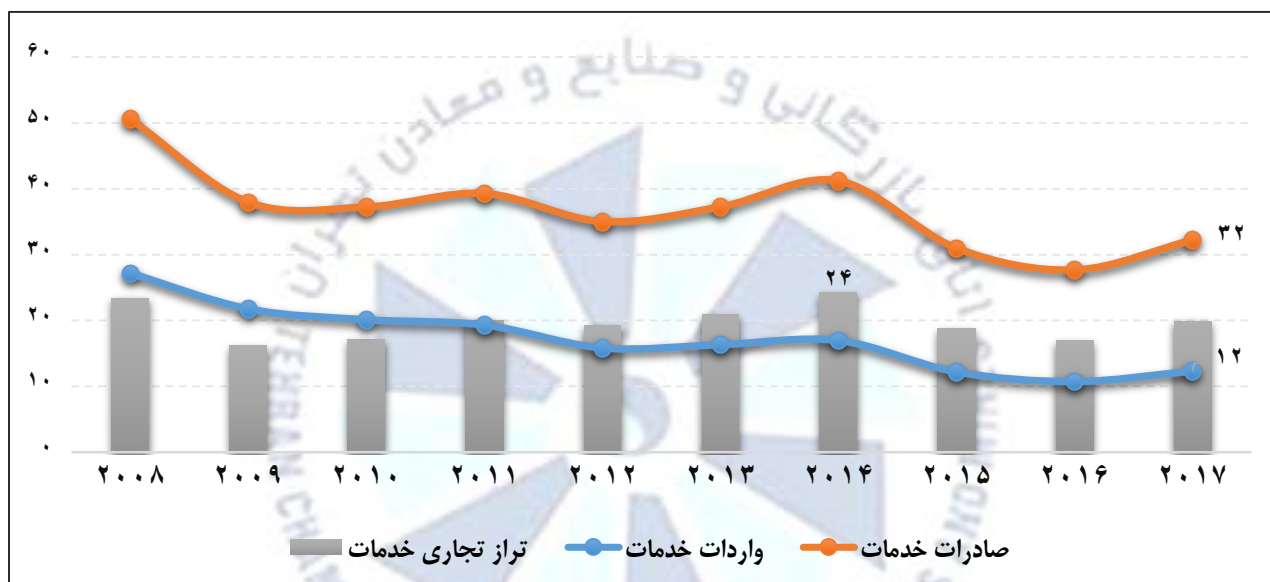
کد تعرفه	شرح تعرفه	واردات یونان در سال ۲۰۱۵	واردات یونان در سال ۲۰۱۶	واردات یونان در سال ۲۰۱۷	ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶
۳۸۰۸۹۲	قارچ کش ها	۶۷	۶۰	۵۵	۰.۲
۳۹۰۶۹۰	پلیمرهای اکریلیک به اشکال ابتدایی.	۵۱	۵۱	۵۵	۱.۹
۸۵۰۷۱۰	انباره های برقی (Accumulators) ، همچنین جداکننده های آنها، حتی به شکل مربع یا مستطیل.	۴۵	۵۱	۵۵	۹.۴
۹۱۰۲۲۱	ساعت مچی، ساعت جیبی و ساعت های همانند، همچنین زمان شمارهای مچی، جیبی و همانند	۶۳	۵۰	۵۵	۰.۰
۸۴۴۳۳۱	-- ماشین هایی که دارای دو یا تعدادی کارکرد چاپ کردن، کپی گرفتن یا ارسال فکس، با قابلیت اتصال به ماشین داده پرداز یا اتوماتیک یا شبکه (Network) باشند	۵۸	۵۵	۵۵	۰.۱

منبع آمارها: مرکز تجارت بین المللی و گمرک ج.ا.

۴- تجارت خدمات یونان

نمودار ۲۰، روند تجارت خدمات یونان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷ را نشان می دهد. طی این سال ها روند واردات خدمات یونان کاهشی بوده است. صادرات خدمات یونان نیز علی رغم نوساناتی که داشته در سال ۲۰۱۷ سطحی پایین تر از صادرات خدمات در سال های پیش از ۲۰۱۴ را تجربه کرده است. با این حال، طی این سال ها همواره صادرات خدمات یونان بیشتر از واردات خدمات این کشور بوده و تراز تجاری آن مثبت بوده است. بیشترین مازاد تراز تجاری خدمات یونان مربوط به سال ۲۰۱۴ و معادل ۲۴ میلیارد دلار بوده است.

نمودار ۲۰- روند تجارت خدمات یونان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷- میلیارد دلار

منبع: مرکز تجارت بین المللی

۴-۱- تجارت خدمات یونان به تفکیک بخش ها

جدول ۱۴، ارزش صادرات و واردات خدمات یونان به تفکیک کد دو رقمی BPM^۹ را نشان می دهد. براساس آمارهای مرکز تجارت بین المللی، یونان بیشترین واردات خدمات را در بخش خدمات حمل و نقلی (به ویژه حمل و نقل غیر از هوایی و دریایی) داشته است. پس از آن گردشگری بیشترین ارزش واردات خدمات یونان در سال ۲۰۱۶ را به خود اختصاص داده است. در سال ۲۰۱۶ حدود ۵۳ درصد ارزش صادرات خدمات یونان از بخش گردشگری بوده است.

^۹ Balance of Payments Manual-

جدول ۱۴- سهم بخش های مختلف خدماتی از صادرات و واردات خدمات یونان- ۲۰۱۶

کد BPM	شرح خدمات	واردات (میلیون دلار)	سهم از کل واردات (درصد)	صادرات (میلیون دلار)	سهم از کل صادرات (درصد)
S	کل خدمات	۱۰۷۳۳	۱۰۰	۲۷۶۷۰	۱۰۰
۱	خدمات تولیدی بر محصولات فیزیکی متعلق به دیگران	۱۰	۰.۰۹	۲۶	۰.۰۹
۱.۱	محصولات برای پردازش در اقتصاد گزارش شده-محصولات بازگشته، محصولات دریافتی	۰	۰.۰۰	۲۶.۲	۰.۰۹
۱.۲	محصولات برای پردازش در خارج از کشور-محصولات ارسال شده، محصولات بازگشته	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰۰
۲	تعمیر و نگهداری و تعمیرات	۹۹	۰.۹۲	۹۳	۰.۳۴
۳	حمل و نقل	۴۹۲۶	۴۵.۹۰	۸۶۴۴	۳۱.۲۴
۳.۱	حمل و نقل دریایی	۱۴۵۰.۸	۱۳.۵۲	۶۴۱۱.۵	۲۳.۱۷
۳.۲	حمل و نقل هوایی	۱۲۳۷.۰	۱۱.۵۳	۱۷۴۳.۸	۶.۳۰
۳.۳	سایر روش های حمل و نقل (غیر از دریا و هوا)	۲۲۰۷.۰	۲۰.۵۶	۴۵۹.۶	۱.۶۶
۳.۴	خدمات پستی و پیک	۳۱.۳	۰.۲۹	۲۸.۹	۰.۱۰
۴	گردشگری	۲۲۱۸	۲۰.۶۷	۱۴۶۰.۹	۵۲.۸۰
۴.۱	گردشگری، کسب و کار	۱۰۰۶.۹	۹.۳۸	۸۸۵.۸	۳.۲۰
۴.۲	گردشگری، فردی	۱۲۱۱.۲	۱۱.۲۸	۱۳۷۲.۹	۴۹.۵۹
۵	ساخت و ساز	۱۴۶	۱.۳۶	۵۵۲	۱.۹۹
۵.۱	ساخت و ساز در خارج از کشور	۱۰۴.۹	۰.۹۸	۳۲۹.۱	۱.۱۹
۵.۲	ساخت و ساز در کشور گزارش شده	۴۰.۸	۰.۳۸	۲۲۳.۲	۰.۸۱
۶	بیمه و حقوق بازنشستگی	۹۰۳	۸.۴۱	۳۳۵	۱.۲۱
۶.۱	بیمه مستقیم	۶۴۱.۸	۵.۹۸	۱۸۴.۶	۰.۶۷
۶.۲	بیمه انکابی Reinsurance	۲۶۰.۷	۲.۴۳	۱۵۰.۲	۰.۵۴
۷	خدمات مالی	۲۶۱	۲.۴۳	۱۱۲	۰.۴۰
۸	عوارض استفاده از مالکیت معنوی	۲۴۷	۲.۳۰	۷۸.۵	۰.۲۸
۹	فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)	۶۳۲	۵.۸۹	۱۰۰۹	۳.۶۵
۹.۱	خدمات مخابراتی	۳۲۷.۳	۳.۰۵	۴۲۸.۲	۱.۵۵
۹.۲	خدمات کامپیوتر	۲۶۲.۰	۲.۴۴	۵۵۷.۷	۲.۰۲
۹.۳	خدمات اطلاعات	۴۲.۵	۰.۴۰	۲۳.۰	۰.۰۸
۱۰	سایر خدمات کسب و کار	۹۱۱	۸.۴۹	۱۸۰.۵	۰.۶۵
۱۰.۱	تحقیق و توسعه (D&R)	۵۷.۷	۰.۵۴	۱۸۶.۱	۰.۶۷
۱۰.۲	خدمات مشاوره حرفه ای و مدیریتی	۳۸۹.۵	۳.۶۳	۶۰۰.۹	۲.۱۷
۱۰.۳	خدمات فنی، تجاری و دیگر خدمات کسب و کار	۴۶۳.۴	۴.۳۲	۱۰۱۷.۹	۳.۶۸
۱۱	خدمات شخصی، فرهنگی و تفریحی	۲۳۹	۲.۲۳	۲۳۶	۰.۸۵
۱۱.۱	خدمات صوتی و تصویری و خدمات مرتبط	۱۷۴.۴	۱.۶۲	۱۸۷.۶	۰.۶۸
۱۱.۲	سایر خدمات شخصی، فرهنگی و تفریحی (غیر از سمعی و بصری و مرتبط)	۶۴.۶	۰.۶۰	۴۸.۰	۰.۱۷
۱۲	کالا و خدمات دولتی	۱۴۱	۱.۳۱	۱۷۱	۰.۶۲

۵- بررسی وضعیت صنعت کشور یونان

براساس آخرین اطلاعات UNIDO، در سال ۲۰۱۷، میزان ارزش افزوده صنعتی کشور یونان معادل ۱۸,۴ میلیارد دلار بوده است. این در حالی است که در سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ ارزش افزوده صنعتی یونان به ترتیب معادل ۲۱,۷ و ۲۰,۲ میلیارد دلار رقم خورده بود. در سال ۲۰۱۶، سهم ارزش افزوده صنعت ساخت از تولید ناخالص داخلی در یونان تقریباً ۷,۵ درصد بوده است. این نسبت بین سال های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۶ بین ۷,۲ درصد تا ۷,۹ درصد نوسان داشته است.

جدول ۱۵- روند ارزش افزوده صنعتی کشور یونان به قیمت ثابت سال ۲۰۱۰ - میلیارد دلار

۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰	
۱۸.۴	۱۸.۳	۱۸.۶	۱۸.۰	۱۸.۶	۱۸.۷	۲۰.۲	۲۱.۷	ارزش افزوده صنعتی

منبع : UNIDO

جدول ۱۶- سهم ارزش افزوده صنعتی از تولید ناخالص داخلی کشور یونان- درصد

۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰	۲۰۰۹	
۷,۴	۷,۵	۷,۶	۷,۴	۷,۶	۷,۴	۷,۴	۷,۲	۷,۹	سهم ارزش افزوده صنعتی از GDP

منبع : UNIDO

جدول ۱۷، اطلاعاتی پایه از صنعت یونان را براساس آمارهای UNIDO نشان می دهد. با توجه به این جدول، مهم ترین فعالیت های صنعتی یونان براساس سهم فعالیت ها از ارزش افزوده صنعتی، به ترتیب «خوراکی و آشامیدنی»، «کک، فرآورده های نفتی، سوخت هسته ای» و «مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی» هستند.

جدول ۱۷- اطلاعات پایه صنعت یونان در سال ۲۰۱۷

اقتصادهای صنعتی نوظهور	مرحله صنعتی شدن
۲۴۸,۶ میلیارد دلار	تولید ناخالص داخلی
۱,۶ هزار دلار	سرانه ارزش افزوده صنعتی، به قیمت ثابت سال ۲۰۱۰
۱- خوراکی و آشامیدنی (۲۹٪) ۲- کک، فرآورده های نفتی، سوخت هسته ای (۱۵٪) ۳- مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی (۱۰٪)	مهمترین فعالیت های صنعتی (بر اساس سهم ارزش افزوده فعالیت از کل ارزش افزوده صنعت)

منبع : UNIDO

یونیدو که هر ساله کشورهای مختلف جهان را از نظر شاخص رقابت پذیری صنعتی طبقه بندی می کند، در گزارش ۲۰۱۸، برای یونان جایگاه ۵۲ را در میان ۱۵۰ کشور جهان در نظر گرفته است. کشور یونان امتیاز ۰,۰۵۹ را در این شاخص کسب

معاونت بررسی های اقتصادی

کرده است. با توجه به اینکه متوسط امتیاز جهان در این شاخص ۰,۰۷۲ است، از نظر یونیدو، صنعت یونان رقابت پذیری پایینی تری از متوسط جهان دارد. ذیل شاخص رقابت پذیری صنعتی، عملکرد صنعت در دو حوزه ارزش افزوده و صادرات سنجیده می شود که زیرشاخص های آن در جداول ۱۸ و ۱۹ ارائه شده است.

جدول ۱۸- وضعیت شاخص های ارزش افزوده صنعتی یونان

شرح	رتبه ۲۰۱۶ (از ۱۵۰ کشور)	امتیاز ۲۰۱۶	متوسط امتیاز جهان	رتبه ۲۰۱۵
شاخص سرانه ارزش افزوده صنعتی	۵۰	۰,۰۸۱	۰,۰۹۶	۴۸
شاخص سهم ارزش افزوده صنعتی از GDP	۱۱۵	۰,۲۰۸	۰,۳۴۲	۱۱۴
شاخص سهم فعالیت های با تکنولوژی بالا و متوسط از کل ارزش افزوده صنعتی	۸۱	۰,۲۶۵	۰,۳۰۹	۷۲
شاخص شدت صنعتی شدن	۱۰۰	۰,۲۳۷	۰,۳۲۶	۹۲
شاخص سهم از ارزش افزوده صنعتی جهان	۵۴	۰,۰۰۶	۰,۰۲۷	۵۴

منبع : UNIDO

جدول ۱۹- وضعیت شاخص های صادرات صنعتی یونان

شرح	رتبه ۲۰۱۶ (از ۱۵۰ کشور)	امتیاز ۲۰۱۶	متوسط امتیاز جهان	رتبه ۲۰۱۵
شاخص سرانه صادرات صنعتی	۵۲	۰,۰۶۲	۰,۱۰۳	۵۲
شاخص سهم صادرات صنعتی از کل صادرات	۶۴	۰,۷۹۴	۰,۶۲۵	۶۰
شاخص سهم فعالیت های با تکنولوژی بالا و متوسط از کل صادرات صنعتی	۸۶	۰,۳۰۵	۰,۳۷۵	۸۷
شاخص کیفیت صادرات صنعتی	۶۲	۰,۵۵۰	۰,۵۰۰	۶۳
شاخص سهم از صادرات صنعتی جهان	۵۰	۰,۰۱۱	۰,۰۳۹	۵۰

منبع : UNIDO

فهرست پیوندهای مفید برای تجارت با یونان

نام سازمان	آدرس وبسایت
سایت اتاق بازرگانی یونان	https://greecechamber.org/
اتاق بازرگانی و صنایع آتن	http://www.acci.gr/acci/shared/index.jsp?context=۱۰۱
اتاق بازرگانی بین‌المللی	http://www.iccwbo.gr/en/
سازمان ملی گردشگری یونان	http://www.gnto.gov.gr/
مرکز تحقیقات صادرات	http://www.pse.gr/en
سازمان توسعه صادرات یونان	http://www.hepo.gr/
اداره پست یونان	http://www.elta.gr/en-us/home.aspx
سازمان راه آهن یونان	http://www.osenet.gr/en/
انجمن بانک یونان	https://www.hba.gr/En
انجمن صادرات یونان	http://www.seve.gr/en/
نرخ حقوق ورودی در یونان	http://www.macmap.org/QuickSearch/FindTariff/FindTariff.aspx?subsite=open_access
وزارت گردشگری	http://www.mintour.gov.gr/
وزارت امور خارجه	https://www.mfa.gr/en/
اطلاعات روابط دو طرفه کشورها با یونان	https://www.mfa.gr/en/greece-bilateral-relations/iran/contact-details-for-greek-missions.html
وزارت مالی	https://www.minfin.gr/web/guest/home
وزارت کشاورزی	http://www.minagric.gr/index.php/el/
وزارت کار و امور اجتماعی	http://www.labor-ministry.gr/
فهرست نمایشگاه‌های یونان	https://www.tradefairdates.com/Fairs-Greece-Z^۷-S^۱.html
فرودگاه بین‌المللی آتن	https://www.aia.gr/traveler/

منابع

- Stat.unido.org
- www.imf.org
- www.irica.gov.ir
- www.weforum.org
- www.worldbank.org
- UNIDO, "International yearbook of Industrial Statistic", ۲۰۱۷.
- United Nations, "Industrial Development Report ۲۱۱۲".
- World Bank, "Doing Business ۲۱۱۲".
- World Economic Forum, "The Global Competitiveness Report ۲۱۱۲-۲۱۱۳".
- World Economic Forum, "The Global Enabling Trade Report ۲۱۱۲".
- World Economic Forum, "The Travel & Tourism Competitiveness Report ۲۱۱۲".